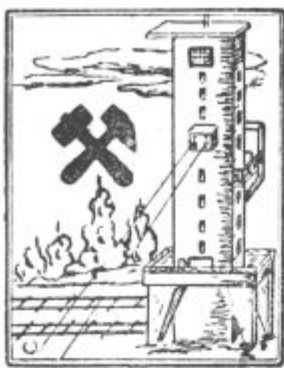

V prilogi:

**Družbeni plan
občine Šoštanj
za leto 1956**

Velenjski

LETO V. — STEVILKA 7
IZDAJA SINDIKAT
RUDNIKA VELENJE

VELENJE, 1. JULIJA 1956

RUDAR

UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI URÉDNIK KOČAR FRANJO — UREDNIŠTVO: RUDNIK
VELENJE. CEKOVNI RAC. STEV. 622-T-4 PRI N. B. ŠOSTANJ. TISK CFIJSKE TISKARNE V CELJU

Delavski svet je dobil pomožne organe

Naš delavski svet je bil eden prvih v Sloveniji, ki je lansko leto prišel na delo ustanovitveni svoje stalne odbore. Delo teh odborov se je pokazalo zelo uspešno in koristno. S tem, da so bili vsi člani delavskega sveta vključeni v delo kot člani enega izmed odborov, so bili konkretno vezani na določeno delo in so se bolj uspešno poglobljali v problematiko podjetja.

Letos je bil izvoljen nov delavski svet. Zanj se je priredil tečaj, ki je trajal mesec in pol. Na tem tečaju so se člani seznanili z našo splošno gospodarsko politiko, z družbenim planom rudnika, s principi delitve dobička, s kapitalno izgradnjo in družbenim standardom rudnika.

Odbor za gospodarstvo

Za predsednika je izvoljen tov. Luka Kumer. Ta odbor ima zelo važne naloge in bo obdeloval vso gospodarsko problematiko rudnika. Pripravljal bo razne analize in predloge ter jih na zasedanjih pojasnjeval članom našega samoupravnega organa. Sem spada tudi gospodarski načrt rudnika, zaključni račun, razni predlogi v zvezi z izvajanjem zveznega, republiškega in okrajnega družbenega plana. Ta odbor

Podrobno so obravnavali delavsko samoupravljanje, formiranje polne lastne cene, osnovna sredstva in amortizacijo, proizvodni plan podjetja in pravila podjetja. Obenem so obdelali tudi naš tarifni sistem, akorde in premijske dodatke. Seznanili so se tudi s pravicami in dolžnostmi delavca.

Tako pripravljeni so člani delavskega sveta pričeli zasedanja. Na zadnjem zasedanju 22. jun. je za to določena komisija predložila predlog za ustanovitev stalnih odborov delavskega sveta.

Kolektiv želimo seznaniti s posameznimi odbori in njihovimi nalogami.

kakor tudi probleme higiensko-tehnične zaščite.

Področje pravilne in zadostne preskrbe je v Velenju še vedno pereče. Zato bo odbor moral proučevati vprašanja čimbolj smotrne preskrbe članov kolektiva z življenjskimi potrebščinami. Moral bo proučevati načine, kako urediti delovanje menze, tržnice, vrtnarije in raznih gostinskih podjetij. Zaradi čimboljše ureditve preskrbe bo v stiku s trgovskimi, obrtniškimi in uslužnostnimi podjetji v Saleški dolini. Dajal bo iniciativo in predloge za čimboljše ureditev vseh teh problemov pristojnim forumom. Seveda bo poleg tega moral proučevati tržne razmere na našem področju in stavljal predloge v zvezi z izboljšanjem prehrane.

Občinskemu odboru Šoštanj v premislek!

Oba oddelka glasbene šole Šoštanj, t. j. velenjski in šostanjski, sta se do letošnjega šolskega leta razvijala ločeno. Medtem, ko je šostanjski oddelk deloval že peto leto kot nižja državna glasbena šola, pa se je velenjski oddelk razvil iz Glasbene šole DPD Svoboda, v čigar sklopu je 3 leta deloval. Število učencev v Šoštanju je bilo vsa leta okrog 40 do 50, število učencev na Glasbeni šoli DPD Svoboda pa je od prvotnega števila 27 učencev v 1. letniku 1952-53 naraslo na 116 učencev, ki so v letošnjem šolskem letu zaključili letnik, ne oziroma se še na 43 učencev, ki so se sicer vpisali ob začetku leta ali med letom, so pa med letom izstopili.

Ta razvoj Glasbene šole DPD Svoboda je narekoval nujen sklep, da tudi velenjska šola postane državna in dobi

la šola sama iz dohodkov šole, t. j. iz šolnine in vpisnine. Svet za šolstvo je na podlagi tega sklenil, da dobi glasbena šola dotacijo v višini 900.000 din. Dohodki šole pa so bili planirani na 410.000 din s tem, da se zviša z novim šolskim letom šolnina na din 500 po učencu.

Nekaj dni nato je gospodarski odbor pri Ob LO znižal dotacijo na din 700.000 brez konkretne utemeljitve zakaj, temveč samo na podlagi obče ugotovitve, da ni denarja za glasbeno šolo in da ima šola šola preveč izdatkov pri honorarjih. (Vsi honorarji so bili izplačani na podlagi predpisov. Ur. lista, dodamo lahko samo še to, da je na velenjskem oddelku ter delno na šostanjskem bilo izvršeno veliko število ur, ki pa niso bile zaračunane). Skupščina je izglasovala nadaljnje znižanje dota-

Odbor za kapitalno izgradnjo in družbeni standard

Predsednik tega odbora je tov. Blaž Svetina. Odbor bo pripravljala predloge za investicijski načrt rudnika. Skrbel bo, da bo delavski svet poučen, če se pravčasno kvalitetno in smotno odziva investicijski program. Zbiral bo podatke o cenah storitve ter o stanju in izpolnjevanju kreditov.

Proučeval bo probleme o izgradnji stanovanj, sodeloval s projektanti ter dajal predloge za smotno gradnjo stanovanj ter za red in snago v že zgrajenih stanovanjskih hišah. Zasledoval bo politiko upravljanja stanovanjskega sklada in sploh vse probleme urejanja novega naselja, cest, kanalizacije in razsvetljave.

Odbor za proizvodnjo

Za predsednika je bil izvoljen tov. Vlado Črešnik. Ta odbor bo obravnaval in predlagal proizvodni načrt in operativne mesečne načrte proizvodnje. Proučeval bo ukrepe za dvig proizvodnje, povečanja storilnosti dela, znižanja proizvodnih stroškov in izboljšanja

kvalitete. Študiral bo ukrepe za varčevanje. Obravnaval in proučeval bo probleme v zvezi z odkopnimi metodami. Proučeval bo tudi ukrepe za stabilizacijo tržišča in proučeval politiko cen premoga in materiala ter normativov porabe materiala.

Odbor za tarifno politiko

Temu odboru načeljuje tov. Stane Cas. Odbor bo moral proučevati tarifno politiko in sistem nagrajevanja oziroma plačnega sistema. Proučeval bo rezultate te politike in možnosti uva-

janja akordov in norm na vseh delovnih mestih. Analitično bo obdeloval in dajal predloge za morebitno korekturo akordov, tarifnih postavk in premij.

Odbor za delovne odnose, socialno politiko, preskrbo

Za predsednika je bil izvoljen tov. Ivan Rahten. Področje tega odbora bo obsežno. Proučevati bo moral probleme vključevanja novih delavcev, razne organizacijske probleme v sistemu sprejemanja novih kadrov in njihove raz-

poreditve. Obravnaval bo vprašanja iz delovne zakonodaje, upokojitve, invalidskega vprašanja, zaščite dela in zdravja članov kolektiva. Na splošno bo moral obravnavati probleme zdravstvene in socialne politike na rudniku

**Naj živi
3. julij,
praznik
sloven-
skih ru-
darjev!**

Odbor za izobrazbo kadrov

Predsednik tega odbora je tov. inž. Franc Starman. Ta odbor doslej ni obstajal. Toda zaradi problemov v zvezi z izobrazbo kadrov, ki se je pokazal kot posledica hitrega večanja našega rudnika, ga je bilo potrebno ustanoviti. Proučeval bo vso kadrovsko problematiko. S tem v zvezi bo pripravljala predlog za ustanovitev in delovanje strokovnih tečajev in strokovnega šolstva. Proučeval bo možnosti za uvedbo rudarske šole in skrbel za vsestransko usposobitev naših strokovnih in ostalih kadrov. Predlagal bo uvedbo modernih načinov izobrazbe kadrov. Zanimal se bo tudi za štipendiranje in šolanje v perspektivi.

Vsekakor bodo ti odbori v veliko pomoč delavskemu svetu. Njihovo delo bo rodilo dobre sadove, če bodo uživali podporo celotnega kolektiva in če se jih bo kolektiv pravilno posluževal.

Dosedanja praksa v našem podjetju je pokazala, da je ta način samoupravljanja zelo dober, ker neposredno zaposli veliko število članov DS pri najbolj perečih problemih. Posebno važno pa je, da se takšnega razširjenega načina dela poslužuje vse več in več delavskih svetov v Sloveniji, kar kaže, da je naša pot pravilna.

Furlan

isto kvalifikacijo, kot šostanjska glasbena šola. Tako je lani 22. avgusta na podlagi tozadevne prošnje od strani DPD Svobode Velenje in na podlagi sklepa Sveta za prosveto pri takratnem OLO Šoštanj, okrajna skupščina izglasovala sklep o ustanovitvi nižje državne glasbene šole v Velenju. S tem v zvezi so pa nastopile težave. Okrajni šoli pravilno registriral, zato je morala kasneje, to je v septembru občinska skupščina ponovno sprejeti omejen sklep. Ker pa je Svet za prosveto v Ljubljani zahteval kot pogoj za ustanovitev šole 2 stalni učni moči in, ker jih takrat trenutno niso imeli, je občinski ljudski odbor obe šoli združil, t. j. velenjsko in šostanjsko, v eno samo šolo pod nazivom Glasbena šola Šoštanj z oddelkom v Velenju. Ta sklep je stopil v veljavo šele s 1. januarjem 1956, ker v prejšnjem proračunskem letu velenjska glasbena šola ni imela možnosti kriti izdatkov iz proračuna.

Z novim proračunskim letom je bilo za oba oddelka uvedeno začasno finansiranje do sprejema novega proračuna. Ko je prišlo do sprejema občinskega proračuna, je Svet za šolstvo na sugestijo Sveta za proračun sprejel sklep, da Glasbena šola Šoštanj ukine kot proračunsko ustanovo. Na podlagi tega je nato občinska skupščina izglasovala sklep, da postane glasbena šola Šoštanj zavod s samostojnim finansiranjem. Ob tej priliki je bilo odbornikom prikazano to tako, da bodo osebni prejemniki kriti iz dotacije občinskega ljudskega odbora, medtem ko bo operativne in funkcionalne izdatke kri-

cije na din 500.000. Češ naj bo tudi ta šola rentabilna (??) in naj bolje gospodarji (???)

Predno bi pisal dalje, bi želel v ilustracijo vsega navesti samo tale dejstva: Glasbena šola Šoštanj je bila skozi vsa 4 leta pred združitvijo z velenjsko šolo proračunska ustanova in je imela pri 40 do 50 učencih in 4 nastavniki izdatke v višini okrog 850.000 din za vsako leto. Sedaj, ko pa ima šola 160 učencev in 13 nastavnikov (od teh 2 stalna) ter 2 snaliki (1 v Šoštanju, 1 v Velenju) pa naj bo rentabilna ob dotaciji 500.000 din?

In stanje danes? Do danes je bilo porabljenih iz proračuna že 610.000 din. Tako stojimo pred problemom, kako, če smo že prekoračili vsoto, izplačati vsaj stalne nastavnike v bodoče, kajti dohodke šole, t. j. šolnino, bomo realizirali lahko šele do konca letošnjega leta. Pri tem nastaja vprašanje, ali naj bo profesor in učitelj na državni šoli (pa naj si bo stalen ali honoraren) odvisen od tega, ali bo učenec pravočasno poravnal ukovino? Naj omenim samo še to: v Slovenjem Gradcu obstaja tudi glasbena šola, ki jo vzdržuje občina, pa ni teh težav, v Ravnah na Koroškem enako, pa niti šolnine do danes niso uvedli in je ves pouk brezplačen, enako na mnogih ostalih glasbenih šolah v Sloveniji.

Razumemo današnje težko stanje in smo gotovo pripravljeni pomagati v vsakem oziru, vendar pričakujemo od merodajnih faktorjev malo več razumevanja in prostora ni bilo nikoli mrličev, kar (Nadaljevanje na 2. strani)

O uspehih glasbene šole

Zopet je Glasbena šola zaključila eno šolsko leto. Če pregledamo uspehe, ki so jih dosegli posamezni učenci, kot vsi skupaj, lahko mirno trdimo, da je šola napredovala zopet korak naprej v primeri z lanskim letom. Tudi pouk je bil bolj red in vesten, na šoli je delovalo nekaj novih učnih moči, in tako so bili med letom ustvarjeni pogoji, da je šolsko leto zaključilo 161 učencev, od teh 116 v Velenju in 45 v Šoštanju. Število učencev, ki je med letom zapustilo šolo ali so bili odstranjeni, je 43. Tako je bilo skupno vpisanih 204 učencev. Od 116 učencev jih je bilo vpisanih na oddelku za klavir 63, na oddelku za violino 14, na oddelku za pihala, trobila in tolkala 49, tečaj za harmoniko je obiskovalo 15 in tečaj za tamburaške instrumente 20 učencev.

Učni uspeh na letnih izpitih je naslednji: odličnih 19, prav dobrih 44, dobrih 51, zadostnih 4, neocenjenih (pripravni, bolani in ki niso predelali tvarine) 43; skupaj 161 učencev.

Glasbena šola je imela v šolskem letu 1955-56 pet javnih produkcij: dve v Velenju, dve v Šoštanju in eno na Ravnah na Koroškem. Poleg tega pa so učenci

šole posamič ali v orkestru, tamburaškem zboru, harmonikarskem zboru, godbenih ansamblih nastopali še na 7 proslavah, 4 akademijah, ter v orkestru DPD »Svoboda« Velenje in Šoštanj. Sodelovali so ob priliki izvedb operet in spevoiger: »Pri treh mladencih«, »Princeska in pastirček« in »Kresniček«.

Iz vrst učencev so sestavljeni tile glasbeni ansambli: šolski orkester (22 učencev), godba na pihala (30 učencev), tamburaški zbor (20 učencev), harmonikarski zbor (12 učencev), šolski pevski zbor (60 učencev), potem pa še razni dueti, terceti, kvarteti in kvinteti.

Iz poročila inšpektorice prof. Zorke Bradarčeve in Sveta za prosveto in kulturo v Ljubljani je razvidno, da je stanje na nekaterih odsekih šolske dejavnosti v vsakem oziru zadovoljivo, na odsekih, kjer pa so še pomanjkljivosti, so pa že podvzeti ukrepi, da se v novem šolskem letu tudi to stanje popravi.

V novo šolsko leto 1956-57 je že do sedaj vpisanih preko 120 učencev. S tem v zvezi sporočamo, da bodo še nadaljnji vpisi med počitnicami vsako sredo v tednu popoldne od 15 do 18. Ravnateljstvo

Dejanje, ki ni vredno poštenega mladince

Opisati hočem primer, ki se mi je pripetil 15. junija zjutraj, ko sem šel na delo v rudniško vrtnarijo, kjer sem kot upokojenec honorarno zaposlen.

Komentirati svojega doživljanja ne maram, pač pa to prepustim našim vzgojiteljem, predvsem staršem.

Kot vsako jutro, sem tudi tisti petek šel kmalu po peti uri v vrtnarijo na delo. Spremljal me je rudarski upokojenec tov. Franc Svarc. Pri vaški lipi, tik ob glavni cesti sredi Saleka, me je pričakala sedemnajstletna Ivica Silovšek iz Saleka in me brez vsake predhodne navedbe vzroka napadla in polila s pomijami in drugimi odpadki, da sem bil ves moker in zasmrjen. Po izvršenem dejanju pa mi je zabrusila, da je to storila zaradi tega, ker jo dražijo in ji kratijo nočni mir pesmice, ki si jih včasih zapojem, ko grem na delo.

Star človek sem že in 75% invalid, zato bi od gospodične Silovškove pri-

čakoval drug odnos. Če jo res moja nedolžna pesem moti, naj bi mi to vljudno povedala in umolknil bi — vsaj v bližini Silovškove hiše. Sicer pa mislim, da poštenega človeka pesem, s katero si starček lepša jesen svojega življenja, ne bi smela zavesti v dejanje, ki ni vredno najslabše vzgojenega in pokvarjenega pabalina.

Sedaj me Silovškova še zasmehuje, češ, kaj mi pa moreš, ker sem še premлада, da bi me tožila.

Nisem pravdač in ne vem, kaj pravi zakon, mislim pa, da se bo v naši socialistični zakonodaji našel kak primeren in krepak poduk tudi za mladoletnike kova gospodične Silovškove. Mislim, da mi ne bo nihče zameril, če mi nekako ne gre iz srca, da bi jo imenoval tovarišico.

Torej dragi bralci Velenjskega rudarja, kaj pravite na to?

Auberšek Franc, Salek 25

Ali naj ga sprejmemo na delo?

Ze večkrat je bila v našem listu navedena potreba po delovni sili, oziroma po kvalificiranih delavcih za leto 1956. V teh člankih je bilo pojasnjeno, zakaj se je podjetje orientiralo na sprejem mladih nekvalificiranih delavcev. Nekateri ljudje teh člankov niso pravilno razumeli, zato so pravilno pojasnjena dejstva tolmačili, kol da je v našem podjetju taka potreba po delovni sili, da se bo v delovno razmerje sprejemalo vse kar leze in gre.

V zadnjem času so začeli prihajati s prošnjami za sprejem v delovno razmerje tudi taki ljudje, za katere že vnaprej vemo, ali pa sami izjavljajo, da ne nameravajo ostati v rudarstvu, ker smatrajo, da jih bomo kljub temu z veseljem sprejeli in jim dodelili ne vem kako visoke prejemke.

Pri personalne referentu se je zglašil in prosil za delo tov. Jazbec Ivan,

doma iz Raven pri Šoštanj. Po njegovih izjavah posedujejo doma ca. 50 ha zemlje, od katere plačajo 200.000 din letnega davka. Imajo osem glav živine in sicer: dva konja, dva vola, 2 junca in dve kravi, od katerih oddajajo 1 liter mleka dnevno. V razgovoru je povedal, da imajo za vzdrževanje dovolj. Hrane jim ne manjka, pa tudi obleko si lahko kupijo, nimajo pa denarja, ki bi ga lahko dali na stran, zato bi se rad zaposlil na rudniku, da bi imel nekaj denarja v rezervi in na stara leta pokojnino.

Davke plačajo tako, da posekajo les in ga prodajo. Na ta način jim poleka njihovo »borno« življenje. V razgovoru je poudarjal, da je kmetu mnogo lažje kot delavcu. Kmet mora delati ves dan, dočim dela delavec samo 8 ur. V teh osmih urah se delavec ne ufrudi tako kot se ufrudi kmet, zato lahko gre delavec po urah še drugim.

Tako gledanje imajo nekateri ljudje, seveda le tisti, ki ne poznajo delavčevega dela. Tov. Jazbec se je čudil, ko smo mu povedali, da je njegova eksistenca doma na kmetiji, da naj svojo kmetijo bolje obdeluje, da naj gnoji travnike in redi več krav, da naj prodaja mleko, krompir, sadje, jajca itd. Povedali smo mu, da tako velika kmetija, kol jo imajo doma, poslana lahko dober blagovni proizvajalec, kar bo njemu samemu in družbi v največjo korist.

S tem primerom hočemo prikazati, da se hočejo zaposliti v podjetjih tudi kmetje, ki imajo vse pogoje, da bi s kmetijsko proizvodnjo doprinesli svoj delež k vsesplošnemu gospodarskemu razvoju.

Volk Miloš

Ker se niso držali varnostnih predpisov, so se poškodovali...

...Ivan Kaligaro, vozač, je pri dviganju jamskega vozička stopil na mirujoč transporter, ki je prav takrat bil spuščen v pogon. Sledil je padec, ki je imel za posledico zlom dlančnice. Za delo je nesposoben 14 dni.

...Franc Znidarec, kvalificiran ključavničar, je dobil nalogo naravnati gumijast transporter v jami. Pred tem je moral očistiti boben, kar je proti vsem predpisom delal, ko je bil trak v pogonu. Pri tem mu je potegnilo med boben in trak levo roko. Dobil je težje oddrgnine, zaradi katerih bo болоval 4 tedne. Ponesrečenec je imel neverjetno srečo, da pri tej svoji neprevidnosti oziroma malomarnosti, ni izgubil roke

...Jože Sevshek, kopač, je pod nezavarovanim stropom žagal les za leseni sklad, pri čemer mu je padel kos premoga po hrbtu in ga poškodoval. Ta nesreča nam nazorno kaže, kako važno se je pred pričetkom vsakega dela prepričati o varnosti delovišča.

...Avgusta Tergrava, vozača, je po neprevidnosti udaril sodelavca z zasedkačem po hrbtu. Boleval bo 14 dni. Ta nesreča — ena pogostih te vrste — nam kaže, da je treba biti pri delu vedno pozoren in si urediti delovišče tako, da je vnaprej izključena vsaka poškodba sodelavca.

Ravnatelj šole

Izpred disciplinskega sodišča

Dne 26. maja 1956 je bila javna disciplinska razprava, na kateri se je zagovarjal nekvalificirani kopač premoga Ferdo Senovršnik, obtožen disciplinskega prestopka težje kršitve delovne discipline.

Obtoženi si je dne 19. 5. 1956, ob pri- liki predčasnega odhoda iz jame, v kopalnici RLV protipravno prisvojil en par moških nizkih čevljev, last delavca S. I. Da bi ga službojoči kopalničar, kateri je obtoženega izsledil, ne prijavil, je poskušal njega podkupiti s pol litra žganja. Službojoči kopalničar je vzel primer resno in prestopok takoj prijavil.

Na podlagi dokazov, ter končnega priznanja obtoženca, ga je disciplinsko sodišče spoznalo za krivega in ga obsodilo na kazen odpusta iz podjetja — takoj.

Ta primer naj bi bil v opozorilo vsem tistim, kateri bi skušali živeti na račun svojih sotovarišev na RLV.

Volk Jože

Iz dela in življenja gasilcev šoštanjske občine

Maja preteklega leta se je z reorganizacijo ljudskih odborov izvršila tudi reorganizacija Okrajne gasilske zveze Šoštani, iz katerega sta nastali dve občinski gasilski zvezi, in sicer: Šoštanjska in Mozirje, kjer so tudi sedeži občinskih ljudskih odborov. Takoj po uslanovnem občnem zboru je novo izvoljeni odbor pričel z delom. Izvršila se je registracija, zveze, v kateri so vključena društva: Šoštani, Topolšica, Gaberke, Smarjno ob Paki, Paška vas, Pesje, Skale, Velenje, St. Ili, Bevče, Salek, Družmirje in IPGD TUS Šoštani, IPGD RL Velenje, kalera imajo skupno včlanjenega člansva, mladine in pionirjev 79% ali 4,07% vsega prebivalstva na področju občine Šoštani, katerega je 19.342 in kateremu gasilci čuvajo premoženje in skrbijo za požarno varnost. Na tem področju je 8 industrijskih podjetij, 196 obrtnih, trgovskih in gostilinskih obratov, 3414 stanovanjskih in gospodarskih objektov, 9642 ha gozdov, 4272 glav goveje živine, 546 konjev, 4450 kom. svinj in 18.034 kom. perunine poleg vsega drugega imela.

Na občnem zboru gasilske zveze je uprava in operativno vodstvo občinske gasilske zveze podalo obračun svojega dela pred 53 delegati društev in zastopniki množičnih organizacij in predstavniki industrijskih podjetij.

Iz poročil je bilo razvidno, da je delo gasilskih organizacij na terenu v preteklem letu napredovalo v organizacijskem, administrativnem in operativnem pogledu. Imeli so razna predavanja, vaje, tekmovanja, seminarje sektorske konference in konsultacije. V gasilskem letnu je bilo več javnih predavanj o požarni varnosti s predvajanjem filma »Požar na vasi in požar v mestu«, ki so bila dobro obiskana. Filme so predvajali tudi za šolsko mladino.

Vsa društva so v preteklem letu sodelovala s krajevno organizacijo SZDL pri proslavi 10. obletnice osvobodilne, v velikem število pa so se udeležili gasilskih proslav v Ljutomeru in Vraždinu, kjer je člansvo tudi nastopalo.

Občni zbori društev, katerih so se udeležili člani uprave občinske gasilske zveze, so bili temeljito pripravljeni in dobro obiskani. Podana so bila stvarna poročila o njihovem delu, o uspehih in neuspehih. Bilo je opravičeno mnogo vaj in veliko prostovoljnega dela pri gradnji gasilskih domov v Pesjem, Bevčah, St. Ili, Gaberkah in Saleku. Iz pomoči OLO in kredita DOZ je bilo nabavljeno in razdeljeno na društva mnogo gasilskega orodja, cevi in opreme, česar pa še vedno primanjkuje.

Iz poročila občinskega gasilskega poveljnika je bilo razvidno, da so društva uspešno sodelovala pri požarih in da je vsled hitre pomoči bilo le 5 milijonov 300.000 din škode, obvarovanega pa je bilo, za preko 12.000.000 din premoženja, da je bila dobro izvedena preventivna služba s požarnimi pregledi vseh kurilnih, dimnih naprav in podstrešij, da je bilo 256 raznih vaj, meddruštvenih tekmovanj in meddruštvenih in sektorskih vaj, pri katerih so društva seznanjajo s situacijo na terenu. Bile so občinske prireditve v Gaberkah, Pesju in Bevčah ob priliki olvoritve gasilskih domov, kjer so bile istočasno tudi terenske vaje društev v verigi.

Iz poročila referenta za mladino, za žene, za saniteto, za kulturo in prosveto ter orodjarja je bilo slišati, da se je tekom leta vključilo v društvo manjše število mladine, žena in pionirjev, čeprav je vseh, kakor se vidi iz števila prebivalcev, mnogo. Nakazali so, kako naj bi se pristopilo k delu za vključevanje žena in mladine in kakšna naj bi bila metoda dela pri vzgoji, ki bi jo morali voditi najbolj sposobni desetarji, članski in podčastniki. Na vasi bi morali poleg strokovnega dela skrbeti tudi za kulturno-prosvetno dejavnost s pevskimi zbori, dramskimi

skupinami, predavanji in širjenjem dnevnega in gasilskega tiska, ki se je v preteklem letu že precej razširil. Orodjar je ugotovil, da se gasilski domovi v redu vzdržujejo, čuva in neque gasilske naprave, orodje in oprema, ki je je žal še ponekod vse premalo. Skrbeti bo za nove motorne brizgalne, ker so nekatere že precej slabe, predvsem pa v Smarlnem ob Paki in v St. Iliu ter pri Rudniku li-gništa Velenje, kjer ni zadostne požarne varnosti.

Da bi v bodoče še bolj napredovalo delo društev, je bil na občnem zboru sprejet plan dela, ki obsega naslednje naloge: V povezavi z množičnimi organizacijami — predvsem s SZDL in IMS — zagotoviti uspešnejši razvoj društev z vključevanjem predvsem mladine in pionirjev, katerim je treba nuditi strokovno in politično vzgojo s predavanji, vajami, seminarji in konsultacijami. Organizacijsko in upravno je treba utrditi društvene uprave in strokovno usposobiti vodilni strokovni kader v gasilski šoli. Za izboljšanje požarne varnosti je treba nabavili manjkajoče gasilsko orodje in opremo ter po hribovitih vaseh in zaselkih ustanovili gasilske trojke, katerih je že ustanovljenih 14, kar pa še ne zadostuje. Gasilske trojke je treba opremiti z najnovejšim orodjem, t. i. z vedrovkami, vedri, požarnimi kavlji, krampi, lopatami in požarnimi me-lami za gašenje gozdnih požarov. Pre-obrazbi člansva je treba poleg dnevnega tiska, gasilskega tiska, predavanj, kulturno-prosvetnega dela v sodelovanju z DPD Svobodo posveliti vso pozornost. Na II. gasilskem festivalu v Mariboru naj nastopa pri posebni točki OGG Celje najmanj pet desetin zadovoljenih društev, poleg teh pa še ostalo člansvo iz društev v čim večjem številu. Pri gradnji gasilskega doma v Saleku in Skalah bodo člani iz vseh društev pomagali s prostovoljnim delom. Društvu Skale, ki je bilo ustanovljeno preteklo leto, pa bodo društva pomagala z dodelitvijo potrebnega orodja in opreme.

Culi smo razveseljevo vest, da je nekaj naših rudarjev dalo iniciativo za ustanovitev amaterskega fotokluba v Velenju. Ob koncu meseca marca je bil ustanovljen pripravljalni odbor, sedaj pa novoustanovljen klub že prav pridno deluje.

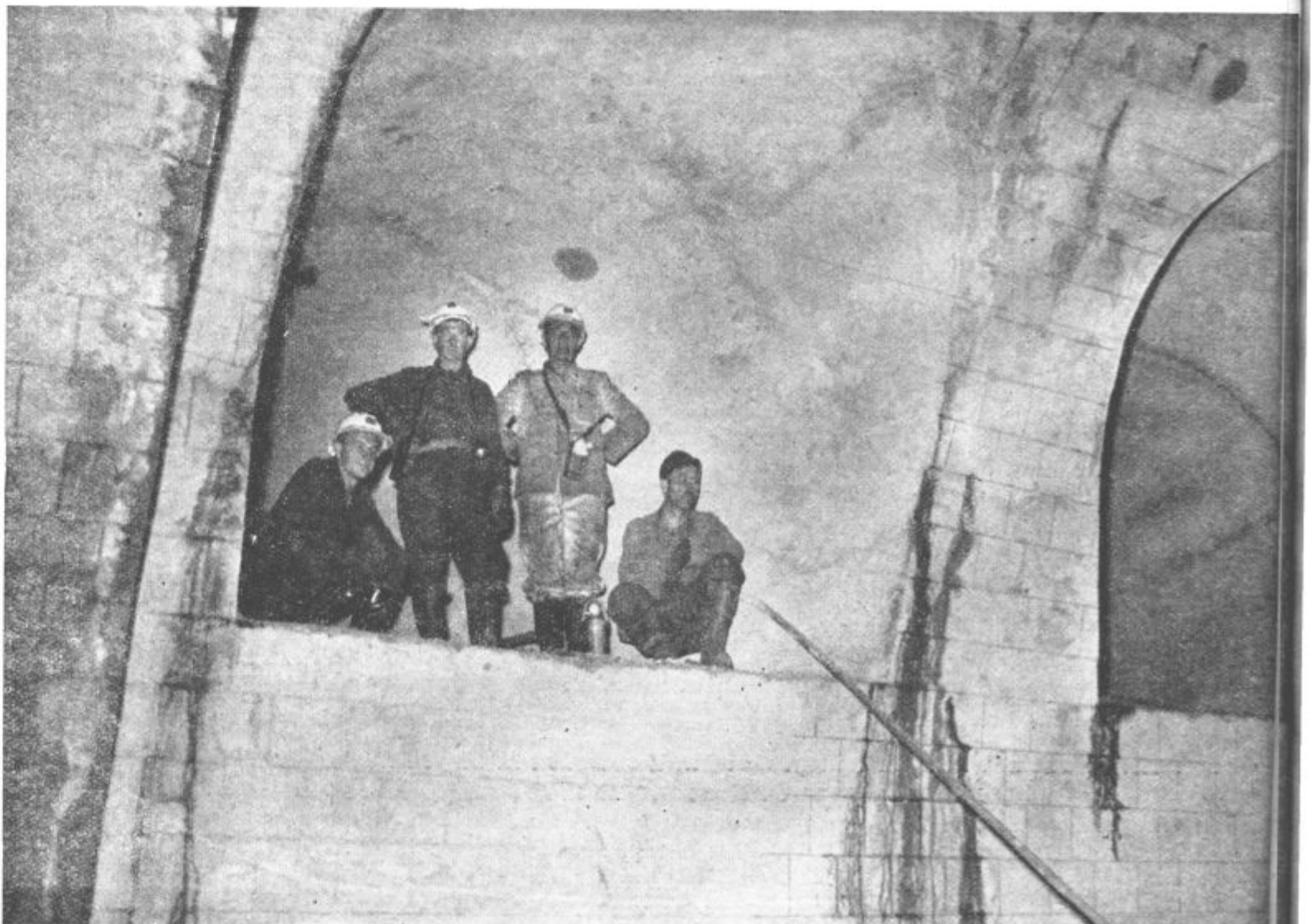
Presenetljivo je, koliko je imetnikov fotoaparata, ki se z veseljem bavijo s to lepo dejavnostjo. Naši rudarji, ki

se vsak dan srečujejo z najrazličnejšimi nevarnostmi, so v svojem prostem času še dovzetni za lepoto, umetnost in šport.

Zalo z veseljem pozdravljamo takšne pojave, ki bodo vplivali na razvijanje in oblikovanje humanistično mislečega socialističnega človeka.

F. Z.

Delček naše kapitalne graditve v jami... Priključki za transportne trakove iz revirjev na drobno postajo

Dr. Budna Leopold

Pravljica za odrasle ljudi

Morda sem to pravljico nekje bral, morda nekoč slišal, ali pa sem si jo izmislil, seveda brez kakršne koli resnične podlage, gotovo samo zaradi tega, ker se ni to nikjer zgodilo, kakor boste lahko sami videli.

Pa to pravljico že vsi poznamo.

Tam daleč preko devet gora in devet voda, ali pa iz one strani preko devet gora in devet voda, tu nekje v naši dolini, je živela nekoč srečna družina. Očka je bil delavec na žagi, mamica je gospodinjala kot vsaka mamica, sinček in hčerka pa sta bila dva prav srečna in razigrana gumbka, ki si ju našel povsod. Včasih sta bila umita in čista kot sonček, včasih umazana do vrha čopastih las in še čez. Imela sta mucko, ki bi morala loviti miši, pa sta ji takole za šalo navezala na konec repa kup starega papirja, da je mucka podivjala in pobila dva krožnika. Mamica ju je hotela seveda s palico lepo podučiti, da krožniki ne rastejo kot solata na vrtni. Skoraj bi se že začela šola, da ni vstopil ravno očka, ki se je vrnil z dela in zaščitil oba nagajivčka. Seveda sta se oba-cicibančka očku skobacala za vrat, se ga oklenila in mu otročje lepo lagala, da je vsej nesreči bil kriv le mucke. Potem pa so se vsi skupaj smeje vsedli za mizo in čebljali okoli toplega kosila. Res, prav prijetno je bilo. In skozi odprta okna so mežikali sončni žarki, se porazgubljali med cvetjem na oknu, ter kukali v vse koticke prijetnega stanovanja.

Z dneva v dan je potekalo pisano življenje, lepo enakomerno toplo in prijetno, kot bister studenček in kdor koli je poznal to hišo, je dejal, da je tu sreča doma. In tako bi teklo to življenje še danes, če ne bi nekoč...

In tu se začne naša pravljica.

Nekoč, bil je res zelo vroč dan, se je očka vračal domov z dela. V notranjem žepu je imel skrito plačo, ki jo je prejel za prejšnji mesec. Vroč dan je bil in sonce je neusmiljeno žgalo v obraz, prah na cesti se je dvigal kot megla iz močvirja, ter silil v nosnice in oči, žgal in pekel, tako da bi vsak pošten človek zaklek iz vsega srca, kot je zaklek naš očka Gorjanov Matevž: »Prokleti hudič, pa ta vročina.«

Vidite, hudič pa je stal na straži, pogumnejši kot vojak Švejk, pa je zašil svoje ime in srce mu je poskočilo od veselja. V peklenskih možganih se je porodila hudobna misel. Kar tako nekako nevidno je pristopil k Matevžu, poškilil v njegov notranji žep in Matevžu prišepnil: »Matevž, prav ti je, da te peče sonce v obraz, ker si tak butec.«

»Da bi jaz bil butec,« se je razhudil Matevž. Ne boš kaše pihal, ali sem jaz kriv, če se je tista žareča krogla obesila in zataknila na nebu. Nisem jo jaz gori koval.

»Ha, ha,« se je krohotal hudič, »Matevž, če imaš roke pa nimaš pameti. Ti je treba hoditi po tej vročini domov?«

»Domov? Seveda domov, kam pa naj grem?«

»Vidiš, saj sem ti dejal, da si butec. Pa mi povej, zakaj moraš domov in se raztopiti v tej prekleti vročini?«

»No, zakaj? Moram domov. Doma imam ženo, ki me komaj čaka in dva otroka, ki me tudi z veseljem pričakuje.«

»E, Matevž, če si butec, pač ostani. Otroka čakata, žena čaka, to je res strašno delo. Sedeti doma pa čakati, kdaj ti bodo tisti hlojce pomečkali roke in noge, ali pa se boš scvril v tej vročini kot cvrtjak. Le naj ti sonce prodre do možganov, da se ti bodo skuhalo v tvojih neumni butici.«

Tako je znal hudič lepo prilivati olje na žerjavico.

»Poglej Matevž, tam pod tistimi košatimi drevesi so bele pogrnjene mize, prijetna senca in prijetne natakariče, take, ki se znajo v bokih zavrteti in si ne zapenjajo bluz pod nosom. Pa se takole lepo vsedeš na stol in si naročiš dva deci, saj vidim v tvoj žep. Zena še opazila ne bo, ti pa boš imel nekaj od življenja, tepčeka matevžasti.«

»Prokleta vročina,« je tuhtal Matevž in že škilil pod tista drevesa, kot v Indijo Koromandijo.

»No ja, danes sem res dobil plačo, saj žena ne bo opazila za tista dva deci.«

»Pametno Matevž, je prigovarjal hudič, »nisi tak butec, le strahopetec si velik.«

»Jaz strahopetec?« se je razburil Matevž, »kdo mi more reči strahopetec, imam žilave roke, da bi lahko gore podiral.«

»Pa saj bom videl,« se je muzal hudič, »nisi tak butec, le strahopetec si velik.«

In Matevž je prišel do dreves, tam pod njimi se je bohotila senca in belo pogrnjene mize so prijazno mežikale in privlačevale z Matevževe oči.

»Dva deci, vrag me ne bo vzel,« in že je sedel pod košato lipo.

In pod košato lipo je bilo življenje pisano kot mavrica. Kako prijeten hlad in cel kup veselih ljudi, samih prijateljev, kajti takoj se jih je nekaj dvignilo in ga potegnili k svojemu omizju.

»Matevž, pij! Veselo je danes.«

»O, hvala,« se je branil Matevž, »samo takole sem prišel na dva deci.«

Hudič pa je še vedno pletel mrežo: »Da, da, dva deci Matevž, butec in strahopetec, ker se žene bojiš.«

In preden je Matevž odgovoril, je moral izpitati iz treh kozarcev, ki so mu jih tiščali znanci pod nos, da mu je

vino teklo za srajco. Prijetno se je raztegnil na stolu, senca je objemala njegov potni obraz. Po žilah pa je zagomazelo prijetno, vsa utrujenost je bila pozabljena. Zdelo se mu je, da je tista sončna cesta tam zunaj še bolj pekoča in sovražna. Tu notri v senci, v veseli družbi pa je bilo tako prijetno. To se je treba zapomniti, pa končno le ni strahopetec, in Matevž je segel v notranji žep, pozabil na tista dva deci in nekako še vedno nezaupljivo poklical natakaričo in zahteval cel liter.

»Živijo Matevž!«

In vam povem, da se je delavnik spremenil v praznik. Vse nadloge so izginile nekam v pozabljene življenje, je dobilo prijetnejšo barvo, delo na žagi se je umaknilo daleč za goro. Natakariča je dobila spogledljivo privlačnost. V glavi je prijetno šumelo in vse je bilo sproščeno, pobarvano s čarobnimi barvami, prepleteno s čudovito poezijo in razkošno pesmijo ne brzane sproščenosti. Pred Matevžem se je odprlo novo življenje, nov svet podoben nejasnim slikam in spominom iz pravljice o Indiji Koromandiji.

Vse je zgubljalo svoj razum, le hudič je ostal trezen, ter premišljen, in je znal izkoristiti priliko: »Matevž, res nisem vedel, da nočes biti več copata.«

Vino je teklo po grlih, po mizah in po tleh. Matevž pa je udaril po mizi, da se je vino razlilo.

»Jaz, pa copata! Ne pustim si tega reči!«

In omizje se je zakrohotalo in napilo Matevžu, ki se je topil pod vplivom toliko prijateljstva, ter alkohola in postajal od trenutka do trenutka glasnejši in pogumnejši.

»Pa naj kdo reče, da sem strahopetec.«

»Ne, ne, Matevž ti si junak dneva.«

Kdo se upa?«

In družba ga je dvignila v oblake, Matevž pa je privlekel iz žepa nov tisočak, mizo so napolnili s štefani vina, krulčca pesem je trgala grla, da so hreščala kot zarjavele žage.

Hudič je že čepel v možganih.

»Poglej Matevž, kako lepo je življenje, če si junak. Se spomniš tiste žene, ki živi na račun tvojih žuljev?«

»Na mojo babnico doma?«

»Da, da. Saj veš, kako si krotak, kadar prideš domov in poslušas smerikavost pamčev. Saj si revež.«

»Nisem revež, se je postavil Matevž.«

»Praviš, da nisi? Ali bi si jo upal kresniti po butici, ko te bo čakala s kuhalnico, če boš napravil ta tisočak?«

»Tisočak je moj. Jaz delam kar hočem, to nikomur nič mar.«

»In ko Te bo zaklenila kot pijanega kučka?«

»Nisem pijan! Pa saj je vseeno. Doma sem jaz gospodar.«

»Nisi, Matevž!«

»Kdo pravi, da nisem, da ga vidim in mu razbijem butico kot tale štefan.«

In že je pograbil štefan, ter ga treščil v drevo.

Pritekla je natakariča in zahtevala denar za razbito steklenico. Matevž pa je segel ponovno v žep in ji potisnil tisočak pod nos: »da ne boš mislila, da nimam denarja.«

»Saj ne stane toliko.«

»Kar imej, denar je moj in delam z njim, kar hočem.«

Hudič pa je prišepnil: »Primi jo okoli bokov.«

In Matevž jo je prijel čez pas, občutil na podlehntju okroglinjo njenega toplega telesa. Natakariča se mu je zmuznila in izginila proti kuhinji.

»Nekaj čisto drugega kot doma, kaj?«

»To ti je baba, da imaš kaj objeti.«

V možganih je razbijalo in šumelo, ne, Matevž?

robovi so postali skrivenčeni, prostor pod lipami je izgubil svoje meje, drevesa so se košatila v vijugavih kronah, vse se je spremenilo, le vino je teklo, teklo enakomerno in hlajajoče po grlu.

Okoli Matevža se je nabrala velika družba. Pridno so segali po kozarcih in se bali, da jim ptiček ne uide. Matevž denarja ni več skrival v notranjem žepu. Mahal je po zraku s šopom umazanih tisočakov in s krvavo podplutimi očmi ni več videl žuljev, ki so se tega denarja držali. Ni več videl ne žuljev in kruha, s katerimi je polnil usta sebi in družini.

Pa bolj kot je pil, močnejša je bila žeja, lažji je bil denar in večja je bila družina.

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Naš ponos — nova separacija

Sklonil se je k njemu onegavi capin in ga dregnil pod rebra: »Matevž, dobro se držiš, le kako se boš doma?«

»Zakaj, ali se morda koga bojim?«

»Ha, Matevž, si vedno tako pogumen? Preveč si se ga našlampal.«

»Nisem pil za Tvoj denar. Za te roke sem ga pil in če jih dobro ne vidiš, jih boš občutil boljše.«

In je sunil pretepavega cepina, da se je prekobilnil na tla. Takrat pa je v družbi završalo. Takoj sta bila dva tabora, oba pripravljena, da pokažeta svoje pijano moč in strast.

Nihče ni vedel, kdo je prvi pograbil stole. Nastal je pretep, ki se je razvil v pravo razbijanje in pobijanje. Pamet je popolnoma odpovedala.

Pa je nekdo potegnil nož in za njim še drugi...

Sonce se je bližalo zahodu. Tam izza gora je že dehtel večerni pokoj in se kot plašen otrok oziral proti dolini. V vrhovih lip je dehtelo po življenju in svežosti in preko polj je valovil vonj obdelanih njiv.

Tam blizu pod lipo je ležal Matevž. Tako malo mu je ostalo od življenja. Vsa neumirjenost je minila. Ponovno je segel z roko na krvavečo prsa in si skušal zatisniti grdo rano. Toda desnica ni imela več moči. Med prsti je vrela kri in se mu cedila za rokav.

Kako čudno lahko mu je postalo v glavi.

Odprl je pol zaprte oči in zdelo se mu je, da se je lipa sklonila globoko k njemu in je zadisalo po opojnosti.

Toda v prsih je peko.

Le zakaj toliko čudovitih barv pred očmi?

Ali se nista iz teh barv izluščila dva nakodrana obrazka? Dva obrazka, ki sta imela čudno lepe oči, dva obrazka, ki sta ga gledala s presunljivo žalostjo in sočutjem.

In tam nad obrazki, ali ni tam njegova žena?

Ali je res tako daleč do bohorskih gozdov, kjer sta hodila ob večerih in govorila o preprostih stvareh, ali pa sta se opila ljubavnih poljubov? Ali ni bilo to včeraj, mogoče pred par urami? Ne, saj to ni bilo v preteklosti. Saj vendar hodita ob jasminovi meji in si ponovno zidata zlate gradove. Kako lepa je ljubezen in kako je nežna njočoj.

Toda rana na prsih peče, peče, da bi človek jokal.

»Otroka, kam gresta, kam se izgublja žena?«

Zakaj pada taka tema na oči? Kako si je zaželel sonca. Ali ni sonca več? Zakaj bežite od mene?

Skušal je ponovno zakriti krvavečo rano, toda roka je bila pretežka. In čudna črna koprena mu je pokrila oči.

Se se mu je zdelo, da je lipa šumela, vendar je bilo vse tako daleč in vse se mu je umaknilo v neskončnost...

Proti večeru so prinesli domov mrtvega očeta.

Kakor sem dejal, je to pravljica, ki se je zgodila pred tisoč leti, ali pa danes, daleč, daleč preko devetih gora in preko devetih voda, ali pa v naši dolini.

In gotovo ste prepričani, da niso vse pravljice vesele...

Bogat program ljudske univerze

Po občnem zboru delavsko-prosvetnega društva »Svoboda« se je Ljudska univerza takoj lotila nalog, ki jih je nakazal jeseniški kongres. Razširila je svoj odbor in izdelala učne programe za izobraževalni tečaj mladih delavcev, izobraževalni tečaj deklet in ideološki tečaj.

Kot prvi je pričel delovati izobraževalni tečaj za mlade delavce. Trajal bo 5 mesecev. Pouk se je pričel 16. februarja in je dvakrat tedensko, t. j. ob torkih in četrkih od 16. do 20. ure v društveni čitalnici. Te dni so bili že izpiti. Solnina je znašala 200 dinarjev mesečno za osebo.

Prvenstveno je bil tečaj namenjen mladim delavcem in rudarjem. V bodoče rudnik ne bo pripustil k izpitu za višjo kvalifikacijo tistih, ki ne bodo imeli

sprichevala tega tečaja. To je sprejel kot sklep tudi naš delavski svet.

V tečaj so bili sprejeti tudi člani ostalih kolektivov.

Na tečaju so predavali predmete iz področja splošne izobrazbe in to na zelo zanimiv način. Za matematiko so porabili 20 ur, za slovenski jezik 20 ur, za zemljepis 10 ur, za zgodovino 15 ur, za družbeno ureditev FLR 15 ur, za ekonomiko FLR 15 ur, za moralno vzgojo 11 ur, za zdravstveno higieno 5 ur in za informacije o kulturi in prosveti 10 ur.

Takoj za tem tečajem bo odprl tečaj za izobrazbo deklet. Na tem tečaju se bodo delavske hčerke učile gospodinjstva, vzgoje otrok, kuhanja, pospravljanja in ureditve stanovanj ter se seznanile z našo ekonomiko in družbeno ureditvijo. Za ta pouk se je prijavilo že 30 lovarišic. Toda tečaj zaradi pomanjkanja prostorov ni mogel pričeti s poukom. Obstaja upanje, da bomo primeren prostor našli.

Tudi za prikoževalni tečaj »Singer« se bo našel prostor in bo tudi ta lahko pričel delovati.

Ljudska univerza pripravlja tudi politično-ideološki tečaj za člane ZK, SZDL, sindikate in drugih organizacij. Ker je učni načrt šele v proučevanju, se bo pričel tečaj pozneje. Za boljšo udeležbo kol je bila lani, so se obvezale organizacije, ki tudi sodelujejo pri sestavi programa.

Lelos bo poleg omenjenih tečajev tudi mnogo zelo zanimivih predavanj naših znanih javnih delavcev in strokovnjakov.

Upamo, da se bo zanimanje za predavanja povečalo, ker je snov zelo skrbno izbrana. »Svoboda« pri tem svojem delu ni več osamljena kol je bila lani, ker so vse politične organizacije obljubile svojo aktivno pomoč. F. Z.

S prirodo k novem človeku

Smisel za prirodo je pri naših rudarjih zelo razvit. Potreba po gibanju na svežem zraku je tako nujna, da se vsakdo zaveda, kako je to koristno za njegovo zdravje in obnovo moči. Zato ni potrebno prepričevati ljudi, da bi ob svojem prostem času čimveč zahajali v prirodo.

Pred vojno so napredni sindikati in prosvetna društva »Svoboda« močno propagirale ustanavljanje društva prijateljev prirode. Tudi sedaj se naši sindikati zavzemajo za obnovo teh društev. Njih namen je, razvijati ljubezen do narave s ciljem, da bi se krepilo zdravje in telesna ter umska sposobnost delovnih ljudi. Spoznavanje prirode pa bo poglajalo ljubezen do socialistične domovine.

Ta društva zbirajo v sebi vse tiste, ki imajo smisel za prirodo in jo žele čim bolj spoznati. Prireajo izlete, eks-

kurzije, taborjenje in pohode. Seveda je naloga teh društev organizirati in urediti v bližini industrijskih centrov izletišča, ki bi bila dosegljiva članom in njihovim družinam v glavnem peš. Iz lastnih sredstev in podpor podjetij ta društva prijateljev prirode postavljajo weekend hišice in tabore s šotori. V splošnem propagirajo turizem med delavci in uslužbenci. Skrbijo tudi za cenena letovanja v času dopustov.

S tem pa se niso izrpane vse naloge društev prijateljev prirode. Njihova naloga se usmerja tudi k temu, da svoje člane spozna z lepotami domovine in jih opozarja na zgodovinske in kulturne zanimivosti. Poleg tega se zavzemajo tudi za olespanje zunanjega videza podjetja in naselja.

Pri nas v Velenju se že čuti potreba po ustanovitvi takega društva. Zato nikar ne odlašajmo. F. Z.

Živčni otroci slabo napredujejo v šoli

V drugi klopi sedi drobno in blede dekletce. Pouk se je ravnokar pričel. Za uvod sem kratko ponovil z učenci predelano snov.

Vprašal sem tudi njo. Hitro je vstala. Roke so ji drhtele, prav tako njen glas. Snov, ki jo je ne vem kolikokrat ponavljala doma, se ji je neprijetno zataknila. Obraz ji je še bolj pobledel in tišči trenutke ne bi dobil iz njenih ust besede, četudi bi ji ponujal zlato.

To je samo en tak primer, ki pa žal na šoli ni osamljen. Se in še bi jih lahko našteval. Preden bi poskušal analizirati omenjeni problem, naj povem, da je imelo dekletce starejšega brata, ki je bil enako nervozen. Toda, čim je zapustil dom in odšel v mesto v višjo šolo, se je njegovo zadržanje v šoli popravilo in v zvezi s tem tudi njegov uspeh. Otrok, o katerem so šolniki in starši več let zmajevali z glavami, se je sedaj popolnoma opomogel in postal dober dijak.

Drugo je vprašanje, kaj bi bilo s takim otrokom, ki bi še dalje živel v takem nesrečnem okolju.

Zakaj nesrečno in kdo je sploh zakrivil otrokov neuspeh v šoli? V obeh primerih gre za popolnoma normalno razvitega otroka, čeprav bi ga po mnogih neuspehih v šoli, ki so posledica nervoznosti, prištevali med nesposobne.

Mislím, da smo jasno nakazali, kdo je kriv otroku, da svoje osebnosti ne more razviti tako kot bi jo lahko.

Nervozni starši! Najhuje je, če se starši sami ne znajo obvladati in prav za vsako malenkost nad otrokom vpijejo. So utrujeni in zaželejo počitek, otrok pa kol neugnan letiček skače, skače!

Enkratni primer še ni odločilen. Hujše pa je, če so starši stalno bolešno nervozni in to prenašajo na otroka. Tako prav nič ne pomislijo, kako izlirajo otrokovo duševnost. Jasno je, da smo danes v silnem zamahu dela več ali manj vsi nervozni. Vprašanje je samo, kdo se zna bolje obvladati. In obvladati bi se morali predvsem tisti, ki imajo otroke.

Taka je bila tudi mati drobnega dekleta. Za vsako najmanjšo nepokorščino

se je stresala za lase, večkrat pa je uporabljala tudi šibo. To se je vleklo kot rdeča nit skozi mlado življenje otroka. Ko je dekletce začelo hoditi v šolo in je prineslo prve slabe ocene, so se začeli zanoj še slabši časi. Vsak slab red ji je prinesel klofute in žaliive besede.

Mati pa je iskala instruktoria, ki naj bi pomagal hčerki, da se bo poboljšala. Kako žalostno smešno, kajne? Ta mati ni edina in naj bi bila ogledalo vsem tistim, ki stalno pretepajo otroke in jih sramotijo ter zmerjajo.

Kol vidite, danes prav dobro vemo, zakaj odklanjamo šibo kot vzgojno sredstvo. Ne za to, ker je šiba šiba, ampak zato, ker želimo, da bi se otrok razvijal tako telesno kot duševno normalno.

Kaj pomeni za otroka tako nervozno življenje doma, prav dobro vidimo v šoli.

Se hujše je, če so otrokovi starši pijanci. Otroci morajo vstati sredi noči in bežati pred pijanim in podivjanim očedom. Toda to se ponavlja vsak teden. Kako to deluje na doraščajočega člana naše družbe, si lahko sami mislite!

Kol sem že rekel, so taki otroci normalno razviti. Neredko pa se zgodi, da v šoli zaostajajo. Živčnost njihovih vzgojiteljev je pustila svoje sledove povsod: v njihovi pisavi (izpuščajo črke), v njihovem vedenju (plašni), lahko bi rekli v njihovi celotni osebnosti. Taki otroci so čestokrat sami zelo razdražljivi, silno nemirni in se obračajo v klopek kot vrtavke. — To je začetek njihove bolezni, da bolezni. Taki bodo zrasli, sicer slabši, ki ne bodo mogli samostojno nastopati kol močne osebnosti.

Kako zdraviti tako bolezen? Starši, obvladajte sebe! To je prvo! Kier tudi to ni mogoče (če je velik pijanec), je učinkovita sprememba okolja.

In še nekaj! Kadar prihajamo v šolo in hočemo vedeti, kateri so vzroki neuspehov otroka, takrat se najprej vprašajmo: »Kakšen je naš odnos do otroka? Ali nismo sami zakrivali, da otrok slabo napreduje? Pomnimo pa, da ravno živčnost prehaja v histerijo in drugje težje molnje, ki rušijo človekov značaj.

Zato naj bo naše ravnanje z otroki lepo in znosno, toda nikdar popustljivo! V. S.

Razglas štipendij

Upravni odbor Rudnika lignita Velenje je na svoji seji dne 28. junija 1956 sklenil, da se razpiše določeno število mest za štipendije.

V soglasju s temeljnim zakonom o štipendijah razpisuje Rudnik lignita Velenje 5 mest na mojstrski šoli, in sicer:

- 1 mesto za rudarski oddelek,
- 2 mesti za elektro oddelek,
- 2 mestj za strojni oddelek.

Kakor predvideva člen 29, se bo izvršila izbira kandidatov po 30 dneh od razpisa. Po členu 30, imajo prednost pri izbiri otroci padlih borcev NOB in žrtve fašističnega nasilja ter revnejši kandidati. Poleg tega bo komisija za izbiro kandidatov upoštevala dosežane pridobljene strokovno znanje kandidatov, njegovo politično udejstvovanje in socialno stanje.

O rezultatih tega izbiranja bo vsak prosilec obveščen. Po členu 32 in 33 tega zakona se ima vsak interesent pravico pritožiti na občinski svet za šolstvo.

ŠPORT

120 MINUT DRAMATIČNE BORBE NA STADIONU

Rudar : Kladivar 2 : 4 (1 : 0)

FAVORIZIRANI CELJANI ZMAGALI POD ČUDNIMI OKOLIŠČINAMI ŠELE V PODALJSKU. SLABO SOJENJE TOV. PRESINGERJA. UPRAVNI OD-BOR RUDARJA JE PROTI VEREFIKACIJI TEKME VLOŽIL PROTEST.

Z veliko nestrpnostjo so vsi prijatelji nogometa v Velenju pričakovali srečanje za pokal maršala Tita med domačim Rudarjem in enim najvidnejših predstavnikov slovensko-hrvatske lige, celjskim Kladivarjem. Kljub delavniku je bilo pričakovati velik obisk, ker Kladivar še ni nastopil na našem novem igrišču (vodstvo Rudarja je Celjane sicer osemkrat povabilo na prijateljsko srečanje, vendar na svoje pozive in ponudbe ni dobilo niti odgovora), žal pa je dež, ki se je vli v začetku predtekme in trajal ves popoldan, temeljito izpraznil stadion.

Po predtekmih, v kateri je Kladivar B odpravil nekompletno ekipo Rudarja B z 2 : 0 (1 : 0), sta obe moštvi nastopili v svojih najmočnejših postavah za težko pričakovano glavno srečanje.

Nekaj o poteku:

Takoj po začetnem udarcu, ki so ga izvedli gostje, je Rudar prevzel iniciativo in začel dobesečno oblegati Kladivarjeva vrata. V petih petih minutah sta voda in blato trikrat rešila Veličkovičovo svetišče. Žoga je ostala v blatu pred nezaščiteno vrati, iz katerih je Rudarjem napadalec uspešno izva-bit njihovega čuvaja. Vedno se je v zadnjem trenutku naša noga kakoga Kladivarjevega obrambnega igralca in razčistila situacijo s tem, da je porinila v blatu obstalo žogo izpred praznih vrat v aut ali kot. Kladivarjevi napadi so bili bolj redki in so se dosledno razbijali ob energični domači obrambi. V 25. minuti je eno mnogih gneč v Kladivarjem kazenskem prostoru priselno izkoristil Zagorec in potisnil mimo nemočnega Veličkoviča v levi spodnji kot in postavil 1 : 0 za domače. S tem rezultatom sta moštvi odšli na odmor.

Po odmoru je Rudar zaigral z istim poletom. Gonilni sili napada sta bila Hudar in Kiš, pa tudi mladi Javornik se je prav dobro uveljavil in obeta, da bo s pridnim treningom postal še zelo dober igralec. Zagorec se je že poznala utrujenost, Blaj pa je igral nekoliko preveč defenzivno. Vendar je tudi Kladivarju uspelo urediti vrste in večkrat prav nevarno ogroziti Vrečarjevo svetišče. V napadu Kladivarja sta najbolj ugajala Belcer, ki pa je bil zelo dobro čuvan, in Piki, ki žal svoje visoke igral-ske kvalitete močno kvari z nepotrebnim prerakanjem in čisto nedovoljenim načinom igre.

Pri enem čestih Rudarjevih napadov je Kiš idealno zaposil Hudarina, ki je z neubranljivim strelom pod prečko postavil rezultat 2 : 0.

Kladivarjeva usoda je izgledala zapečaten, vendar pa je moštvo Rudarja storilo usodno napako, ko se je zadnjih 15 minut potegnilo v obrambo in s tem v celoti prepustilo iniciativo Kladivarju. Iz gneče pred golom je Kladivarju uspelo znižati rezultat na 2 : 1 in nato iz popolnoma nenevarnega prostega strela izenačiti 3 minute pred koncem na 2 : 2. Za ta gol nosi krivdo sicer odlični vratar Vrečar, ki je bil nekoliko premalo pazljiv. Torej se je regularni igralni čas končal za Rudarja prav nesrečno z neodločenim rezultatom.

Prvi podaljšek je potekal v glavnem v odprti igri in ni prinesel spremembe rezultata.

Drugi podaljšek pa se je pričel s težkim materialnim kršenjem pravil nogometne igre s strani sodnika v škodo Rudarja. Vrtar Vrečar se je nahajal še na nasprotni polovici, ko je sodnik že dal znak za začetek, ki je pripadal gostom, ki so takoj v prvi minuti poslali žogo v prazna Rudarjeva vrata in povedli s 3 : 2. Sledila so mučna prerekanja in prepričevanja, vendar sodnik zgoditka ni razveljavil. To je moštvo Rudarja zelo demoraliziralo, kar je Kladivar uspešno izkoristil in iz nekoliko dvomljive situacije zvišal na 4 : 2 ter kmalu za tem na 5 : 2, čeprav je stranski sodnik nakazal off-side. Po tej hladni prhi se je moštvo Rudarja z zadnjimi silami preporodilo in silovito napadalo. Poleg dveh strelav v prečko je iztisnilo še tri kote, ki pa so po neverjetni smoli ostali neizkoriščeni.

Naknadno (zvečer v restavraciji Jezero) smo izvedeli, da sodnik tretjega gola ni priznal (vendar o tem kapetan moštva in igralci Rudarja, kakor tudi službujoči delegat na igrišču niso zvedeli ničesar) in da je končni rezultat srečanja 4 : 2 za Kladivarja.

Vodstvo Rudarja je zaradi očitnih nerodnosti vložilo pri tekmovalni komisiji celjske nogometne podzveze protest proti verifikaciji te tekme.

Vsem igralcem našega Rudarja gre za to tekmo vse priznanje. Borili so se kot jih že dve leti nismo videli in pokazali, da so moštvo, s katerim morajo tudi močnejši nasprotniki najresneje računati.

OB 4. JULIJU, DNEVU VSTAJE JUGOSLOVANSKIH NARODOV TUDI NJIH NE SMEMO POZABITI

Utrinki iz taborišča...

Interniranec Mrak iz Velenja, ki je preživel trideset mesecev v taboriščih, mi je nekega dne, ko je pogovor nesel na prestane grozote minule vojne in kako radi Slovenci pozabljamo, s trpkim obrazom pripovedoval:

»Zloglasna Marica« me je pobrala z

sredi glave. Podobni smo drug drugemu v odvratnih zebastih oblekah. Hrana je vodena: na 350 litrov vode 15 kg kolerabe, črna kava brez sladkorja. Naše telo se uda pruski disciplini, saj je le še senca; lemnji se mi pred očmi. Ze po enem mesecu so žrtve; zrušiš se in krematorij te požre. Spimo na lesenih

Vlak bruha vedno nove trpine. Toda, kakšni so? Ko odpirajo vagone, se v curkih cedijo kri po pesku. Lakola je terjala zadnje ponižanje. Kol stekli psi so drug drugega ogrižli in si tešili zevajico odprino s človeškim mesom.

Nad vso galerijo bede, trpinčenja in poniževanja, pošastno vihra klikaški križ in marši Hitlerjevih hord divje odmevajo v brezupno Golgolo...

Po šesih mesecih nas odvedejo iz Dachaua v Kempen. Barake so razbite, — spimo pod milim nebom. Noči so divje fantastične. Okostenela trupla vsak hip prebliskavajo reflektorji. Krematoriji terjajo več in več... Vsakih deset dni je zbor za krematorij — dogodek, ki te napravi nemočnega in požene strah v kosti. Izbranci poidejo kuriti svoje loviriše. Ko jih pokurijo, jih čez deset dni zamenjajo drugi in jih še žive porinejo v vedno lačne plamene. Tudi krematoriji smo nasitili. Žrtve je bilo treba zlagati v tri metre visoke kupe v velikih kletah. Tudi te so se napolnile, pa v jame z njimi.

Mi delamo dalje, kakor moremo, čedudi po štirih. Pri delu nam grozi jo biči in puškina kopila ter nastrašnejše samice. To so betonirani bunkerji, kol veliki sodi brez oken. Vzdržiš le tri dni. Nate v njih počasi kaplja voda. Neki Italijan je bil edini, ki je zdržal tri dni, toda iz bunkerja so izveli blaznega...

1945. leto. Sumljivo obnašanje esesovcev. Nemir v zraku. Rezko povelje: Pripravljeni za odhod! In še prej: Kdor noče z nami, naj prostovoljno oslane tu! Mnogo jih oslane, ker so tako izčrpani, da ne morejo hoditi. Stroinica zalaja smrtno pesem in kup suhih teles s spačenimi obrazi leži pred nami. V zraku zasmrdi po smodniku in krvi...

Ostali smo se le z veliko muko s priganjači vlekli dalje brez vsake hrane in vode.

Za nami so se že dvigali krvavordeči zubli in grmenje topov nam je vlijo prve iskrice upanja.

Toda najhujše še pride. Esesovci so se domenili: »Fliegeralarm« za nas ter plin in žetev s strojinicami. Vse mora biti zabrisano.

Mračilo se je že: »Alarm, alarm!« Razkropili smo se kot ovce in onemogli padali na tla. Mimo mojih ušes so sikale brnele krogle. Od 4800 interniranecv nas je ostalo le 480 na poti do svobode.

Rešili smo se v hribe in drugo jutro dočakali osvoboditelja.

Mrak si je obrisal polno čelo, oči pa so mu še vedno gorele v čudnem siju. Kaj vse je preletelo v teh minutah njegovo glavo?

»Da, to je samo nekaj utrinkov iz najtežjih dni v mojem življenju. Srečen sem, ker imam družino in sem že deset let kot ptiček na veji.« Olajšano se je nasmajal. Sedaj dela Mrak v rudniku in prispeva svoj delež v borbi za izgradnjo svoje svobodne domovine.

Ob dvestoletnici rojstva

V drugi polovici XVIII. stoletja je takratna glasba, ki je bila produkt prebujajočega se meščanstva proti fevdalni aristokraciji, dosegla svoj višek v slavnih treh glasbenih velikanih klasične dobe: Haydn, Mozartu in Beethovnu.

Klasična orkestralna simfonija, violinske in klavirske sonate, godalni kvarteti, kvinteti in druge komorne oblike, so nastajale v tej dobi, omenjeni veliki so jim dali vsebino, ki je popolnoma odgovarjala težnji takratne meščanske družbe. To je bila glasba, ki jo je meščanstvo hotelo, ki pa je doslikrat imela svoje korenine v anonimni narodni pesmi, ob čigar izvoru se je napajala, prešla v dvorane, kjer so jo oblikovali skladatelji — večinoma meščanskega porekla —, ki so na teh dvorih služili, to je muzicirali ali poučevali plemstvo v glasbi.

Wolfgang Amadeus Mozart se je rodil v Salzburgu leta 1756. Ze predniki Wolfganga so se ponašali s staro glasbeno tradicijo. V Salzburgu, mestu, ki je bilo bogato na področju glasbene dejavnosti, kjer se glasbena dela niso izvajala samo v sobanah kneza-nadškofa, temveč tudi na vseučilišču, na domovih premožnih meščanov, na koncertnih plemičev, tam je deloval kot domovni mojster in dvorni komponist ter ustanovitelj lastne glasbene šole oče Wolfgang, Leopold Mozart.

Le-ta se je z veliko ljubeznijo zavzel za glasbeno vzgojo otrok, posebno starejše hčerke Marije Ane in malega Wolfganga Amadeusa. Kaj kmalu je oče zapazil skladateljske sposobnosti mladega Mozarta. Ze kot šestletni otrok je namreč pisal menuete in druge kraje glasbene oblike. Kar se pa tiče Wolfgangovega napredovanja, na področju učenja klavičembala, pa je le-ta z neverjelno hitrostjo dosegal vedno večje uspehe, ki so naravnost zaprepasili občudujoče poslušalce. Tako se že leta 1762 začne doba Mozartovih potovanj. Kol šesletnega fantja ga je oče povedel v svet, kjer je v Münchnu, Dunaju, Augsburgu, Stuttgartu, Frankfurtu, Bruslju, Parizu, Londonu, Antwerpnu, Hagu in Amsterdamu nastopal pred številnimi poslušalci, vševši tedanje suverene, kot pred francoskim kraljem in kraljico, nemškim kraljem itd.

Ko se je Wolfgang po večletnem potovanju nekoliko oddahnil v Salzburgu, je kot dvanajstleten mladenič postal koncertni mojster in kapelnik dvornega orkestra. Toda kmalu ga je želja po še večji izpopolnitvi pripeljala v Italijo, kjer je živel polna štiri leta 1769—1773. V Italiji je Mozart sklenil poznanstva z največjimi takratnimi italijanskimi skladatelji, spoznal je italijansko opero, ki je na njega napravila nepozaben vtis. Med tem časom je mladi Mozart neumorno pisal in skladal.

Po vrnitvi iz Italije pa je Mozartu Salzburg postal pretesen, pa tudi drugače se ni več mogel živjeti. Nadškof-knez Colerado, v čigar službo je Mozart stopil, je zahteval samo cerkvene skladbe, medtem ko je Mozart želel pisati opere, simfonije in druga velika dela.

Tako je Mozart odšel na drugo večje potovanje. Monakovo, Augsburg, Mannheim, Pariz so bila mesta, kjer se je Mozart pojavljal in žel uspeh za uspehom. V tem času je bil že odličen pianist pa tudi na violini se je uspešno uveljavljal.

Po vrnitvi v Salzburg, po krajšem tamkajšnjem bivanju, ter končno po razdvojitvi z nadškofom, Mozart odide leta 1781. na Dunaj. Deset let življenja na Dunaju so rodila veličastne opere: Figarova svatba, o kateri je celo Napoleon dejal, da je veliko revolucionarno delo, dalje opera Dod Juan, Čarobna piščal, velika instrumentalna dela kot simfonije, kvarteti, Requiem in druga koncertna dela.

Na Dunaju se je Mozart poročil s Konstanco Weber, sestro njegove nekdanje prve ljubezni iz Mannheima. Na žalost je žena, povprečne nadarjenosti ter precej lahkomiselna, doprinesla tako zgodnji tragediji plodnega skladatelja.

V prvih letih se je Mozartu na Dunaju dobro godilo. Bili so tu uspehi na koncertih in v operi, nadalje je Mozart poučeval na dvoru, toda nesmolno gospodarsvo, vedno večja družina in s tem v zvezi dolgovi in skrbi so začele izpodjedati, vsled naporov večnih potovanj, že tako zrahliano Mozarlovo zdravje.

Med tem časom je Mozart za krajšo dobo odšel v Prago, kjer je preživel najlepše dni njegove moške dobe. Pra-

ga ga je z navdušenjem sprejela. Tu je bila tudi prvič izvedena z velikim uspehom opera Don Juan, Pa tudi znana pariska simfonija je tu nastala.

Leta 1787. je na Dunaju umrl znan skladatelj Gluck. Mozart je nasledil njegovo mesto na dvoru kot dvorni skladatelj in dirigent. Toda prejemki so mu bili znižani in tako je beda vedno bolj in bolj kraljevala na Mozarlovem domu. Vsi darovi kraljev, knezov in drugih imenitnikov iz Mozartovih mladostnih dni so eden za drugim skopneli v zastavljajnicah in ni dolgo trajalo, da se je Mozart, ko je imel samo še dva učenca, obrnil na svoje zveste, toda maloštevilne prijatelje s prošnjo, naj razglase: Mozart je na Dunaju in bi želel imeti ne dva, osem, deset in več učencev.

V zadnjem letu Mozartovega življenja je nastala poslednja velika opera »Čarobna piščal« v kateri zasledimo ideje proslodizdarstva, kajti Mozart je bil že dlje časa član frimasonske lože na Dunaju. Ta opera je Mozartu prinesla toliko slave, da bi odšel lahko najugodnejše živeti v deloval. Toda bilo je prepozno. Živčna izčrpanost in telesna oslabilost sta ga morili in opominjali, da je začel misliti o skorajšnjem koncu svojega življenja. Nek nepoznan človek se je tedaj pojavil pri Mozartu ter naročil, naj Mozart napiše Requiem. Vendar Mozartu ni in ni hotel povedati, kdo je in kdo ga pošilja. Nemirni Mozart je v neznanju gledal glasnika smrti in živel v veri, da piše Requiem za sebe. Neznanec pa ga je hodil priganjati, naj hiži z delom. O tem piše Mozart: Izgubil sem vso voljo in glavo, nimam več moči, da bi neznanca odgnal. Le-ta mi je vedno pred očmi. Vidim ga, kako me priganja k delu. Nekaj mi pravi, da se bliža moja poslednja ura.« Zgodilo se je: Ko je Mozart umiral, so njegovi prijatelji, zbrani ob njegovi smrtni postelji, peli njegovo poslednjo skladbo — dokončani Requiem. Mozart je umrl leta 1791 v starosti 36 let. Kasneje se je izkazalo, da je neznanca postal grof Walsegg, kateri je imel navado anonimno zbirati dela raznih skladateljev. Bolna žena Konstanca ni mogla iz postelje, da bi spremlja svojega moža na pokopališče. Med pogrebom pa je izbruhnila strašna nevihta, razgnala vse, ki so šli za pogrebom in tako so širje

pregradili — pet v eni postelji; vsako noč v srce segajoče slokanje in novi mrliči.

Po treh mesecih odidemo na dachausko polje — veliko plantažo. »Führer« naše skupine vselej gleda, da točno in vesno izvrši povelje. Danes jih mora od štirideset priti le trideset živih in deset mrtvih v lager. Kaka igra s človeškimi življenji... Za sumljiv pogled se li že usloči hrbet in zapoje pasji bič. Toda pri delu se vzdržimo, čeprav garamo od zore do mraka. Mrli pa morajo biti do večera. Človeške zveri so iznašle osladno igro. Po bližnjem hribu navzdol spuščajo težko fraktorsko prikolico. »Kapo« naše desetine določi tri, ki se primajo za roke in čakajo masivnega orjaka od vznožju. Ze pridivja, o, in jeklena os predre truplo ene žrtve. Ko prvič gledam steklene oči še hropečega in svelo kri, ki brizga v velikem loku, onemim v grozi. Toda, gorje ti, če se izdaš! Sam sem trikrat med temi nesrečniki, a vedno me spremlja sreča. Zvečer mirno raportira naš vodja: »Trideset živih, deset mrtvih.« Tako iz dneva v dan.

Kino Svoboda Velenje predvaja:

JULIJ	
4.—5.	»Ljubimca iz Toleda«, francoski film
6.—9.	»Daj plin Joe«, ameriški film
11.—12.	»Žan Valžan«
13.—16.	»Klisura«, jugoslovansko-nemški film
18.—19.	»Trpljenje«, francoski film
20.—23.	»Imetje Kalifa«, ameriški film
25.—26.	»Zopet sva tu«, danski film
27.—30.	»Žrtvovanje«, ameriški film
AVGUST	
1.—2.	»Oven s petimi nogami«, francoski film
3.—6.	»Dama išče srečo«, ameriški film
8.—9.	»Dve jagodi grozdja«, jugoslovanski film
10.—13.	»Oholi«, francosko-mehiški film
15.—16.	»Ločitev na postaji«, italijanski film
17.—20.	»Ali-baba«, francoski film

pogrebci sami prinesli krsto na pokopališče. Ko je nekoliko dni kasneje Konstanca hotela obiskati Wolfgangov grob, tega ni mogla najti. Pokopali so ga v neko skupno grobnico siromakov.

Toda Mozart živi. Njegova glasba, ki je bila še pred desletji marsikomu nepoznana, osvaja vedno bolj in bolj in prišel je čas, da tudi tu v Velenju že lahko izvajamo Mozartova dela ter z njimi skromno proslavimo 200-letnico njegovega rojstva.

Mozart je zapustil preko 600 glasbenih del, med njimi 49 simfonij, veliko število oper, koncertov za soli instrumente, kvartete, kvintete, terzelo, samo- pevov ter drugih instrumentalnih in vokalnih del.

22.—23.	»Za spuščeniimi zavesami«, italijanski film
24.—27.	»Rapsodija«, ameriški film
29.—30.	»Oni iz sanj«, italijanski film
31.—3. 9.	»Džipsi - črni konj«, ameriški film
SEPTEMBER	
5.—6.	»Ponočni ljubimci«, francoski film
7.—10.	»Sin bledoličnega«, ameriški film
12.—13.	»Razdvojen srce«, angleški film
14.—17.	»Tat ljubezni«, švedski film
21.—24.	»Smrt prihaja«, ameriški film
26.—27.	»Podkupnina«, ameriški film
28.—1. 10.	»Na meji Apacev«, ameriški film

Preklic

Izplačilne kartončke preklicujejo in razveljavljajo: Kodrun Jože, šte. 499. Zagar Stanko, šte. 1341. Strnišnik Peter, šte. 1044.

ANEKDOTA

(tokrat brez imen)

PRED IZPITNO KOMISIJO

Predavatelj slovenščine: »Ali poznate Prežihovega Vranca?« Kandidat razmišlja, razmišlja in nazadnje obotavlja, kot da mu bi bilo nedodno, da ne more ustreči razvednemu izpraševalcu: »Oprostite tovariš, tega pa res ne poznam, ne dela na naši tretjini.«

Priloga Velenjskega rudarja

ODLOK

o družbenem planu občine Šoštanj za leto 1956

A) Smernice za gospodarski razvoj v letu 1956

I. poglavje

Skupni družbeni proizvod in narodni dohodek

V letu 1956 se predvideva nadaljnji porast družbenega proizvoda in narodnega dohodka v občini. Na povečanje družbenega proizvoda vpliva v občini predvsem porast industrijske proizvodnje. V manjši meri pa tudi porast v trgovini, gostinstvu in obrti. Obseg kmetijske proizvodnje bo predvidoma ostal na ravni realizacije 1955. Obseg gozdarske proizvodnje bo manjši zaradi skrajšane sečnje v zasebnem sektorju.

Družbeni proizvod v letu 1956 se bo povečal nasproti letu 1955 za 18 %.

Indeks družbenega proizvoda se giblje takole:

	Družbeni proizvod 1955	Družbeni proizvod 1956	Indeks 1956	Indeks 1955
	državni	zadružni	državni	zadružni
Industrija	2.978.532	64.383	3.546.138	120
Kmetijstvo	3.664	106.664	100	165
Gozdarstvo	71.160	35.407	49,6	
Gradnje	—	—	—	—
Promet	28.308	16.220	32.243	114
Trgovina	22.088	25.457	115	100
Gostinstvo	47.075	47.320	101	
Obrt	—	9.679	—	—
Komunalna	—	—	—	—
Skupaj:	3.150.827	80.603	3.699.908	118

Narodni dohodek v letu 1956 bo naslednji:

Industrija	2.968.647	Trgovina	47.215
Kmetijstvo	102.981	Gostinstvo	24.586
Gozdarstvo	—	Obrt	44.109
Gradnje	32.793	Komunalna	9.364
Promet	—	Skupaj:	3.229.695

Obseg družbenega proizvoda in narodnega dohodka za leto 1956 se bo povečal predvsem zaradi večjega fizičnega obsega proizvodnje in uslug ter večje produktivnosti dela.

II. poglavje

Industrija

1.

Obseg industrijske proizvodnje v letu 1956 se bo povečal za novimi kapacitetami, ki so bile dograjene v letu 1955 oz. ki bodo začele obratovati v letu 1956 (proizvodnja v Rudniku lignita Velenje do letos narasla na 1.350.000 ton — dočim je v letu 1955 znašala 1.121.000 ton) z boljšim izkoriščanjem obstoječih kapacitet, zaradi izboljšane energetske situacije v zvezi z novimi energetskimi kapacitetami.

Obnovo tovarne usnja z lastnimi sredstvi in dosegljivimi investicijskimi krediti. Znatno se bo povečala proizvodnja kovinske eksploatacijskega podjetja v Gorenju, in sicer za 112 %, kjer ima precejšnji pomen izkoriščanje aktivne zemlje, bentonita ter zelene glinice. Pomembno je tudi izkoriščanje boksitne rude v Vranji peti po podjetju Boksit-promet Velenje, kar daje industriji važne surovine in nadomešča uvožene.

3.

Pri proizvodnji električne energije in premoga predvideva plan v letu 1956 precejšnji vzpon proizvodnje, kar daje osnovno za nadaljnji razvoj ostalega gospodarstva, ki ga je v prejšnjem letu oviralo pomanjkanje električne energije in premoga. Skupni porast proizvodnje pri električni energiji in premogu je večji od porasta vse ostale industrijske proizvodnje in dvigalnika produktivnosti. Pomembno povečanje proizvodnje bo zaradi Termoelektrarne Šoštanj, ki bo v letu 1956 začela s polizkusnim obratovanjem I. in II. agregata (polizkusno obratovanje TE Šoštanj ni zajeto v izračunu družbenega proizvoda in narodnega dohodka). Obseg proizvodnje premoga se bo povečal za 23 % nasproti realizaciji za leto 1955. Za izboljšanje energetske situacije in preskrbe s premogom je nujno potrebno, da se nadaljuje z izgradnjo Rudnika lignita Velenje, tako na področju kapitalne izgradnje kot družbenega standarda, ki predstavlja največje premogovno osnovo v LR Sloveniji in ki edini more zadovoljiti rastoče potrebe termoelektrarn, industrije in široke potrošnje.

Proizvodnja v lesni industriji se bo povečala za 14 %. Pri tem se bo zvišala predvsem proizvodnja pohištva, raznih galanterijskih izdelkov ter lesne volne. Zaradi ukinitve podjetja »SIK« se konfekcija ne bo več proizvajala, pač pa bo novo ustanovljeno podjetje »Galanterija« proizvajalo gume ter razno pohištvo in okrasno okovje iz raznih umetnih plastičnih mas. Proizvodnja usnja se bo povečala le za 3 %, ker je odvisna od uvoza surovin, ki se bo v letu 1956 povečal le za 3 %. Ker pa se je industrijska stroka uspešno plasirala na inozemskih tržiščih, se predvideva v letu 1956 še večji izvoz. Da bi podjetje zadržalo in razširilo svoje pozicije pri izvozu usnja, kakor tudi na domačem tržišču, je skrbeti za doseg predvidenih količin surovin v letu 1956 in obdržati kvaliteto na doseženi višini. Zaradi zastarelosti obratov se predvideti postopno rekonstrukcijo in

Zaradi varčevanja z lesom in pospešitve obnove gozdov in za ureditev gozdno lesnega gospodarstva ter vskladitve potrošnje lesa s prirastom gozdov, se v letu 1956 nadalje zmanjšuje sečnja gozdov. Z okrajnim družbenim planom je bila določena kvota sečnje in izkoriščanja gozdov v višini 10.670 m³. Prirast v gozdovih državnega sektorja znaša na ha 2,10 m³, v nedržavnih gozdovih pa 2 m³. Ker se je v prejšnjih letih preveč poseglo v posek gozdov, se z letošnjo sečnjo hoče doseči kljub večjemu prirastu manjši posek, da bi se gozdovi popravili.

Obnova gozdov na področju občine bo v letošnjem letu usmerjena predvsem na nego gozdov, pogozdovanje z ustreznimi vrstami gozdnega drevja, z uvajanjem pravilnega redčenja in prebiranja gozdnih sestojev, kar bo vplivalo na večji in kvalitetnejši prirast.

Zaradi nadaljnega intenzivnega gozdnega gospodarstva in zlasti pa zaradi

Na področju občine je 18.232 ha skupne površine, od tega odpade na

	ha	%
njive in vrtovi	2.269	12,5
sadovnjaki	466	2,6
vinogradi	123	0,7
travniki	2.483	13,6
senožeti	866	4,7
pašniki	1.739	9,5
ribniki	19	0,1
močvirja	4	0,0
gozdna zemljišča	9.624	52,8
nerodov. zemljišča	639	3,5

1.

V letu 1956 računamo z istim obsegom kmetijske proizvodnje kot v letu 1955 z ozirom na to, da bo donos v sadjarstvu in vinogradništvu nižji od lanskega leta, pač pa se bo povečal obseg ostale kmetijske proizvodnje.

Zivinorejska proizvodnja se bo v letu 1956 dvignila za 4 %. Tehnični ukrepi, ki so bili izvedeni v poljedelstvu v preteklih letih, bodo omogočili, da bodo ostali hektarski donosi na dosedanji višini, čeprav se predvideva, da bo letina 1956 nekoliko slabša zaradi nepovoljnih vremenskih razmer. S širjenjem sodobnih agrotehničnih ukrepov po kmetijskih zadrugah se bo stopnjevala intenzivnost poljedelske proizvodnje. Skropljenje sadnega drevja, ki se množično izvaja, je sicer nekoliko zaviralo propadanje sadnega drevja, vendar je redno gnojenje in nega sadnega drevja omejena le na maloštevilna kmetijska gospodarstva. V bodoče je treba pričeti z vsestransko redno nego sadnih nasadov. V vinogradništvu se predvideva količinski manjši pridelek, kakovostno pa boljši kot v letu 1955. Na področju občine obstajajo 3 socialistična kmetijska gospodarstva s skupno 350 ha zemlje. Terensko so tako razdeljena, da lahko služijo v posameznih področjih obstoječim kmetijskim zadrugam kot centri za naprednejši razvoj kmetijstva. Kmetijska gospodarstva se naj v letu 1956 usposobijo za to nalogo, da bodo služila za vzor privatnim kmetijskim gospodarstvom, kar predvideva tudi njihov perspektivni plan.

2.

Tehnični ukrepi za povečanje kmetijske proizvodnje:

a) Gnojila: Uporaba umetnih gnojil je v zadnjih letih iz leta v leto narasčala, tako da so umetna gnojila postala nepogrešljivo reprodukcijsko sredstvo v kmetijstvu. V letu 1956 je treba z gnojenjem z umetnimi gnojili nadaljevati še v večjem obsegu in ugotavljati najprimernejše količine gnojil za posamezna zemljišča in kulture, kajti z njihovo pravilno uporabo je možno zagotoviti rentabilnost tudi ob nižjem regresu za umetna gnojila. Da se bo gnojenje olajšalo in razširilo, je potrebno, da si kmetijske zadruge nabavijo trosilnike za gnojila.

IV. poglavje

Gozdarstvo

razbremenitve in ohranitve že izrpanih gozdov, se bodo vzdrževale gozdne ceste predvsem v oddaljena gozdna področja, ki so bila doslej nedostopna.

Občina razpolaga z dotacijo okrajnega gozdnega sklada v višini 18 % gozdne takse privatnega sektorja. Ta sredstva je treba uporabiti za obnovo in gojitev gozdov, varstvo gozdov, vzdrževanje gozdnih komunikacij ter za splošne in upravne stroške.

Na obnovi in gojitvi gozdov se predvidevajo naslednja dela:

- obnovitev 2,48 ha starih površin in pogorišč,
- spopolnitev 15,60 ha kultur,
- čiščenje 94 ha kultur in
- žetev 37 ha kultur.

Iz dotacije okrajnega gozdnega sklada se bo uporabilo: 50,7 % za obnovo in gojitev gozdov, 39,8 % za vzdrževanje gozdnih komunikacij, 8,3 % za splošne in upravne stroške ter 1,2 % za varstvo gozdov.

III. poglavje

Kmetijstvo

b) Mehanizacija: Z načrtnimi ukrepi se kmetijskim organizacijam prepušča znatna sredstva za nabavo opreme in za druge investicijske namene. Kmetijske zadruge sicer imajo traktorje, katere pa bo treba dopolniti z različnimi priključki in jih bolj načrtno zaposliti pri kmetijskih delih. Zaradi uspešnejše zaštite rastlin je povečati število motornih škroplilnic. Strojno opremo kmetijskih zadrug je izpopolniti z različnimi vprežnimi kultivatorji in nuditi vsestranske usluge kmečkim gospodarstvom.

c) Kmetijski reprodukcijski material bo v letu 1956 zagotovljen v večjem obsegu kot v minulem letu. Razširili se bodo ukrepi za varstvo rastlin in živine pred boleznimi in škodljivci. Za leto 1956 bo za področje občine pripravljeno 477 q semenskega krompirja in 52 q žita. V nadaljnjih letih je predvideno, da se bo zagotovila vsa količina semenskega krompirja in žita, ki je potrebna za redno zamenjavo.

Kmetijske zadruge so si v zadnjih letih pridobile precej izkušenj pri izvajanju akcij za zaščito rastlin, zaradi česar se bo v letu 1956 organizacija tega dela še izpopolnila. Potrebno je skrbeti, da bo v letu 1956 poskropljeno 90 % sadnega drevja proti 74 % v letu 1955 in da bo kloradski hrošč zatiran na vsej okuženi površini, ki zavzema sedaj 60 % vseh krompirišč. V živinoreji se naj selekcijsko delo, ki je doslej zajelo 10 % vseh krav, še nadalje širi in povezuje z ukrepi za boljše krmljenje živine. Umetno osemenje krav, ki je v letu 1955 zabeležilo izredni razmah — odstotek osemenjenih krav je v tem letu narasel od 30—40 % vseh krav — bo tudi v bodoče eden glavnih ukrepov zadržanih organizacij. Veterinarska služba je usposobljena, da bo tudi v letu 1956 omejila kužno bolezen na minimum. S sredstvi, ki se bodo zbrala pri občinskem ljudskem odboru za veterinarsko sanitarno namene, se bo nadaljevalo zatiranje kužnih bolezni, predvsem tuberkuloza goveje živine. Cepljenje kokoši se bo v letu 1956 izvajalo v večjem obsegu kot v letu 1955, ko je bilo cepljeno samo nekaj procentov kokoši.

3.

Del sredstev občinskega investicijskega sklada, ki se tvori iz 55 % udeležbe od občinskih doklad in od 45 % udeležbe od taks na priprave za proizvodnjo, hibridno trto in mlevnino, se bo uporabil izključno za napredek gospodarstva na vasi.

Lastna sredstva kmetijskih organizacij se naj uporabijo izključno za pospeševanje kmetijstva. Višina teh sredstev bo odvisna od obsega poslovanja kmetijskih organizacij (kmetijska proizvodnja, odkup, predelava, usluge) in zmanjšanja izdatkov v zvezi s to delo.

VII. poglavje

Trgovina, gostinstvo in turizem

Kot posledica povečanja celotne gospodarske dejavnosti se predvideva v letu 1956, da se bo v trgovini blagovni asortiman razširil in da se bodo trgovine izpopolnile in specializirale. Sredstva občinskega investicijskega sklada, namenjena za pospeševanje trgovine, je treba uporabiti za boljše ureditev in opremo obstoječih trgovin, predvsem v Velenju.

Z nadaljnjim izboljšanjem plačilnega sistema ter s prijemi za znižanje stroškov bo dana možnost večje stimulacije delovnim kolektivom, kar naj vpliva na način nabave in prodaje.

2.

Ena izmed osnovnih nalog kmetijskih zadrug v letu 1956 bo organizacijska

javnostjo. Napredku kmetijske proizvodnje bodo koristili tudi vsi predpisi o obdavčenju kmetijskih proizvajalcev. Po teh predpisih je temeljna in dopolnilna dohodnina združena v enoten davek na dohodek od kmetijstva. Odmerila se bo na podlagi katastrskega dohodka s pomočjo davčne lestvice, ki se bo gibala v mejah od 10—44 %. V letu 1956 se progresija ublažuje z namenom, da se stimulira blagovni kmečki proizvajalec. Občinsko doklado bo letos predpisal občinski ljudski odbor v višini od 6—12 % katastrskega dohodka. Zaradi pravilnejše obremenitve kmečkih gospodarstev se za leto 1956 uvažajo takse na nekatera sredstva za kmetijsko proizvodnjo (vprežna živina, vozovi, vprežne in motorne mlatilnice, mlinci, kotli za kuhanje žganja, hibridni vinogradi), s katerimi dosegajo lastniki le-teh znatno večje dohodke. Te takse se preko raznih skladov vračajo nazaj v kmetijstvo za napredek proizvodnje. Vsi ti ukrepi bodo vplivali tudi na večjo ponudbo kmetijskih proizvodov na trgu.

V. poglavje

Gradbeništvo

V letu 1956 se predvideva zaradi zmanjšanja investicijske graditve v gradbeništvo znižanje vrednostnega obsega gradbenih storitev. V skladu s splošno politiko stabilizacije v gospodarstvu je potrebno izkoristiti vse možnosti za znižanje gradbenih stroškov, na kar bo vplivala pocenitev gradbenega materiala. Poostriži je kontrolo gradbene inšpekcije in neposredni nadzor investitorja nad izvajanjem gradbenih del in skrbni prevzem izvršenih gradbenih objektov. Zaradi zmanjšanja investicijske graditve se predvideva znižanje delovne sile, povečala pa se bo storilnost dela. Gradbena podjetja naj poiščejo vse možnosti za čim cenejšo graditev stanovanjskih objektov.

Iz občinskega investicijskega sklada se bodo v letošnjem letu prvenstveno dogradile že začete stanovanjske zgradbe občine, rudnika, termoelektrarne in tovarne usnja.

VI. poglavje

Promet

V cestnem prometu se ne predvideva nikakoli povečanje in ostane na isti višini kot v letu 1955. Izboljšati je avtobusne zveze med Šoštanjem in Velenjem.

Na področju občine je treba poskrbeti za benzinško črpalko za oskrbovanje motornih vozil, za katero je na razpolago že nekaj naprav.

	Skupno število trgovin			Sploš. družb. sektor			Zadružni sektor			Zasebni sektor		
	1939	50	55	1939	50	55	1939	50	55	1939	50	55
Šoštanj	31	13	14	—	5	6	—	8	8	31	—	—
Velenje	18	9	14	—	4	7	—	5	7	18	—	—
Šmartno ob P	7	6	8	—	4	5	1	2	3	6	—	—
Skupaj:	56	28	36	—	13	18	1	15	18	55	—	—

Iz teh podatkov je razvidno, da je število trgovinskih obratov nazadovalo in je nujna potreba po ustanavljanju novih obratov.

3. Na področju gostinstva so še razne pomanjkljivosti, ki jih je treba v prihodnjih letih odpraviti. Za doseg večjega prometa bo potrebno z ustreznimi propagandnimi sredstvi tudi s turističnimi kraji v občini, ki so bili do sedaj manj obiskani. Z boljšo organizacijo notranjega poslovanja je treba

omogočiti znižanje cen in na ta način približati gostinstvo in turizem širšemu krogu delovnih ljudi. Z večjo čistočo, redom in dviganjem strokovne in kulturne ravni gostinstva je povečati promet v gostinstvu.

Gostinska podjetja in gostišča so po območju bivših občin razporejena takole:

	Skupno število gostišč			Sploš. družb. sektor			Kolektivno upravljanje			Zakupna in zaseb. gostišča		
	1939	50	55	1939	50	55	1939	50	55	1939	50	55
Šoštanj	37	14	15	—	6	2	—	1	8	37	7	5
Velenje	29	11	13	—	1	1	—	—	8	29	5	4
Šmartno ob Paki	9	6	4	—	1	—	—	—	2	9	5	2
Skupaj:	75	31	32	—	13	3	—	1	18	75	17	11

V gostinstvu je potrebno izboljšati promet gostinskih obratov in zagotoviti vsaj nekaj tujskih sob v Šoštanju in Velenju.

VIII. poglavje

Obt in komunalna

Na področju občine se nahaja naslednje število obrtnih obratov, razdeljenih po posameznih strokah:

Predelovanje kovin	15
Elektrotehnične obrti	1
Kemične obrti	—
Predelava zemlje in kamna	4
Stavbne obrti	2
Predelava lesa	38
Predelava papirja	1
Predelava tekstila	29
Predelava usnja	17

B) Ekonomski ukrepi za izvršitev družbenega plana občine Šoštanj

X. poglavje

Obrestna mera od osnovnih sredstev

1. Obrtna, gostinska in komunalna podjetja, gostišča in delavnice bodo plačevala v letu 1956 obresti na osnovna sredstva takole:

- obrotna podjetja in delav. 4 %
- gostin. podjetja in gostiš. 2 %
- komunalna podj. — pekar. 4 %
- komunalna podj. — ostala — %

Obresti na osnovna sredstva za pav-

šalirana podjetja, gostišča in delavnice se predpišejo v enem samem pavšalnem znesku.

2. Splošne kmetijske zadrage plačujejo obresti od osnovnih sredstev po stopnji 5 %.

Obresti od osnovnih sredstev kmetijskih zadrug gredo v investicijski sklad zadrage, ki jih plačuje.

XI. poglavje

Plačilni sklad trgovskih in gostinskih podjetij

Trgovska podjetja in trgovine oblikujejo svoja sredstva sklada za plače od doseženega prometa po tehle odstotkih:

a) vsa trgovska podjetja in trgovine: od 2,5 do 5 %.

2.

Gostinska podjetja in gostišča (razen pavšaliranih) oblikujejo svoja sredstva sklada za plače od doseženega prometa po tehle odstotkih:

a) gostinska podjetja v mejah od 10 do 20 %.

V mejah iz prejšnjih dveh odstavkov bo izdal občinski ljudski odbor individualne odločbe za posamezna trgovska podjetja (trgovine) in gostinska podjetja (razen pavšaliranih gostišč in gostinskih podjetij).

Občinski ljudski odbor lahko med letom spremeni stopnje sklada za plače posameznim trgovskim in gostinskim podjetjem, če se pokaže potreba za spremembo.

XII. poglavje

Stopnje, po katerih se deli ostanele dobička

1.

Od dela dobička trgovskih podjetij na drobno oziroma trgovin, ki ostane, ko se izločijo sredstva za okrajni družbeni investicijski sklad, pripada:

- občinskemu invest. skladu 25 %
- občinskemu proračunu 20 %

2.

Od dobička prodajaln, proizvodnih podjetij, ki ostane, ko se odbije del dobička, ki ustreza zveznemu davku, ter del za plače iz dobička pripada:

- občinskemu invest. skladu 25 %
- občinskemu proračunu 20 %

3.

Od dobička splošnih kmetijskih zadrug, ki ostane po izločitvi tistega dela, ki ustreza zveznemu davku iz dobička in ga je federacija odstopila kmetijskim zadrugam, pripada:

- občinskemu proračunu 30 %
- investicij. skladu zadrage 20 %

4.

Dobiček od hmelja se obdavči pri KZ po stopnji 25 %.

5.

V pavšalnem znesku plačujejo stalne prispevke družbeni skupnosti ter obveznosti do družbenega investicijskega sklada in proračuna naslednja obrtna, gostinska in komunalna podjetja oziroma gostišča in delavnice:

a) obrtna podjetja in delavnice:

- Cevljarstvo Šmartno ob Paki
- Cevljarstvo Šoštanj
- Cevljarstvo Velenje
- Cevljarstvo Salek
- Krojaštvo Velenje
- Slikoplesk Velenje
- Brivnica Šoštanj
- Frizerski salon Velenje
- Slaščičarna Šoštanj
- Mesarija Šmartno ob Paki
- Mizarstvo Velenje
- Apnenica Šmartno ob Paki
- Klepar. in vodov.-instal. delavnica, Šoštanj

b) Gostinska podjetja in gostišča:

- Gostišče »Pod gradom« Šoštanj
- Gostišče »Pri mostu« Šoštanj
- Gostišče »Pri stari pošti« Šoštanj
- Gostišče »Majolka« Šoštanj
- Gostišče »Ograjšek« Šoštanj
- Gostišče »Pod klancem« Družmirje
- Gostišče »Pri rudniku« Pesje
- Gostišče »Pri Zofki« Velenje
- Gostišče »Na vogalu« Velenje
- Bife in slaščičarna Velenje
- Kolodvorska restavracija Velenje
- Gostišče »Pod lipo« Pesje
- Gostišče »Vzajemnost« Pesje
- Gostišče »Pri kolodvoru« Šmartno ob Paki
- Gostišče »Na križišču« Šmartno ob Paki

c) Komunalna podjetja:

- Komunalno podjetje Šoštanj
- Pekarna Šoštanj
- Pekarna Velenje
- Pekarna Šmartno ob Paki

- Uslužnostne obrti 8
- Prehranske obrti 29
- Druge obrti 8

Kljub porastu družbenega proizvoda v obrti v prejšnjih letih je številčno stanje obrtnih obratov za 41 % manjše kot v letu 1939. Za normalno zadovoljitev potreb po obrtnih uslugah in storitvah bi bilo potrebno v naslednjih letih dvigniti obseg obrtniških del vsaj na stanje iz leta 1939. Kvalificirani obrtni kader, ki je doslej odhajal v industrijo, gradbeništvo in ostale panoge gospodarstva, bi se moral v prihodnjih letih vključiti v obrt. Za izboljšanje stanja v obrtništvu je potrebno:

1. Uporabiti vsa sredstva, prejeta iz obrti v obliki obresti na osnovna sredstva in deleža na dobičku, za ustanavljanje novih obrtnih delavnic in povečanje kapacitet obstoječih delavnic in podjetij.

2. S pravnim obdavčenjem privatnega sektorja obrti vskladiti njegove obveznosti do države z obveznostmi socialističnega sektorja.

3. Podjetja naj v bodoče ustanovljajo obrtne delavnice in naj ne zaposlujejo kvalificiranih obrtniških delavcev, ki v obrti primanjkujejo. Vzgoji kadrov je posvetiti vso skrb in strože je izvajati odlok o določitvi obrtnih obratov, ki

morajo vzgajati obrtne vajence, sicer pa jih je obremeniti za določeni znesek sklada za vzgojo kadrov. Z do- slednejšim izvajanjem predpisov ured-

be o obrtništvu je zasledovati šušmarje in zatrei šušmarstvo, tako v gospodar- skih organizacijah kakor individualne šušmarje.

IX. poglavje

Investicije

Predvideva se, da bo v letu 1956 skupni obseg investicij na področju občine nižji kakor v letu 1955, kar je v skladu s predvidenim znižanjem investicij v okviru celotne FLRJ.

Na obseg investicij bodo vplivali predvsem zvezni krediti za dograditev in nadaljnjo izgradnjo Rudnika lignita Velenje in Termoelektrarne Šoštanj.

Občinski investicijski skladi bodo znašali v letu 1956 89.735.000 din. S tem se daje pomembna materialna osnova komunalnemu samoupravljanju. Ta sredstva bodo omogočila občini razvijati gospodarstvo, predvsem za ožje lokalne potrebe. S čim ekonomičnejšo razporeditvijo teh sredstev bo lahko občina že v letu 1956 vplivala na sploš-

ni razvoj gospodarstva na svojem teritoriju, zlasti pa na razvoj kmetijstva obrtnišva in trgovine.

Kmetijske zadrage bodo razpolagale z lastnimi skladi, od katerih se mora pretežni del investirati v kmetijstvo. Občinski ljudski odbor v letu 1956 ni- ma negospodarskih investicij.

Za manjša investicijska dela, predvsem za vzdrževanje stanovanjskih objektov, je usposobiti komunalno podjetje v Šoštanju. Ustanoviti je vodni skupnosti za regulacijo Pake ter za izgradnjo vodovodov v Šoštanju in Velenju. Električarski in režijski odbori naj skušajo mobilizirati čim več lastnih sredstev za dograditev objek- tov, ki jih gradijo.

C) Sredstva

XVI. poglavje

Razdelitev sredstev, s katerimi razpolaga Obč. LO v letu 1956

A) PRORAČUN

V letu 1956 bo razpolagal Obč. LOŠoštanj s skupnimi sredstvi za finan- sanje proračunskih izdatkov v višini 101.226.000 din.

Ta sredstva bodo zagotovljena iz naslednjih virov:

1. Del davka na dohodke iz kmetijstva (80%)	13.517.000
2. Dopolnilna dohodnina od hmelja (100%)	1.805.000
3. 45% od občinskih doklad na dohodnino od kmetijstva	3.833.000
4. Del davka na dohodke od samostojnih poklicev in premoženja (94%)	3.246.000
5. Del prometnega davka na vino in žganje (70%)	874.000
6. Občinski prometni davek (100%)	10.240.000
7. Občinske takse (brez taks na motorna vozila — 100%)	1.265.000
8. Davek na dediščine in darila (100%)	165.000
9. Dohodki državnih uradov in ustanov (100%)	161.000
10. Ostali proračunski dohodki (100%)	1.207.000
11. Del prispevka za proračun iz dobička (razen komunalnih podjetij in obratov)	48.425.000
12. Del dobička od KZ od hmelja (25%)	7.246.000
13. Dobiček KZ	1.000.000
14. Prispevek za proračun komunalnih podjetij, obratov, gost. trgov. na drobno in KZ	1.071.000
15. Del posebnega prispevka za proračun iz plač	2.163.000
16. Del zemljarine (brez zemljarine kmet. gosp. organizacij)	1.008.000
17. Prometni davek (občinski) od prometa na drobno	4.000.000
Skupaj proračunska sredstva	101.226.000

Poraba proračunskih sredstev

Prosveta in kultura	35.100.000
Socialno skrbstvo	16.242.000
Zdravstvena zaščita	6.152.000
Državna uprava	19.407.000
Komunalna dejavnost	2.398.000
Dotacije družbenim organizacijam, finančnim zavodom za samostojno finans. in skladom	5.117.000
Obveznosti in garancije	8.691.000
Proračunska rezerva	4.319.000
Posebna rezerva	3.300.000
Skupaj proračunska sredstva	101.226.000

B) SKLADI

1. Cestni sklad:

30% taks od vprežnih cestnih vozil	843.000
Promet. davek od prevoz. zaseb. lastnikov	200.000
Od prodaje košnje in jabolk	30.000
Dotacije iz proračuna občine	1.800.000
Skupaj	2.873.000

2. Občinski investicijski sklad:

A. Splošni

Obresti na osnovna sredstva od komunalnih, obrtnih, gotinskih in turističnih podjetij in poslovalnic	223.000
50% dobička gospodarskih organizacij (obrt- nih in komunalnih podjetij)	1.232.000
25% dobička trgovine na drobno	1.226.000
40% od pavšalnega zneska na obrtna, gostin- ska in komunalna podjetja	2.426.000
Skupaj	5.147.000

B. Za investicije za povečanje trgovine

50% sredstev za samostojno razpolaganje trgovskih podjetij in poslovalnic	2.784.000
Skupaj	2.784.000

C. Za napredek gospodarstva vasi

55% od obč. doklad na dohodke od kmetij.	4.684.000
45% od taks na živinske potne liste	77.000
45% od taks na kotle za žganjekuho	48.000
45% od taks na mlatilnice	184.000
45% od taks na hibridne vinograde	810.000
45% od taks na meljavo žita	630.000
45% od taks na mlino	34.000
Skupaj	6.467.000

3. Občinski sklad za zidanje stanovanjskih hiš:

90% prispevka od plač, in sicer:	
a) od plač iz gospodarstva	62.632.000
b) od plač iz proračuna	2.345.000
c) od pokojnin	9.517.000
Skupaj	74.494.000

4. Dotacija iz okrajnega gozdnega sklada:

Občinskemu ljudskemu odboru se dotira od okrajnega gozdnega sklada 18% od vpla- čane gozdne takse nedržavnega sektorja na njegovem območju za njegov gozdni sklad. Občinski ljudski odbor uporablja dotacijo za gozdno-gojitvena dela v letu 1956, kakor sledi:	
1. obnova in gojitev gozdov	2.036.375
2. za varstvo gozdov	49.007
3. vzdrževanje gozdnih komunikacij	1.600.000
4. splošni in upravni stroški	326.470
Skupaj	4.011.852

Maršal Tito:

Le s povečanjem proizvodnje, večjo produktivnostjo in skrajno štednjo bomo dvignili svoj življenjski standard!